

2016 MAJANDUSAASTA ARUANNE

Nimi	MTÜ Eesti Liikluskindlustuse Fond
Registrikood	80206477
Aadress	Mustamäe tee 46, 10621 Tallinn
Telefon	667 1800
Elektronpost	lkf@lkf.ee
Veebileht	www.lkf.ee
Majandusaasta	1. jaanuar - 31. detsember
Juhatuse esimees	Mart Jesse

SISUKORD

Tegevusaruanne.....	3
Raamatupidamise aastaaruanne	6
Finantsseisundi aruanne	6
Tulude ja kulude aruanne.....	6
Rahavoogude aruanne.....	7
Netovara muutuste aruanne.....	7
Raamatupidamise aastaaruande lisad.....	8
<i>Lisa 1. Ülevaade olulisematest arvestuspõhimõtetest .....</i>	<i>8</i>
<i>Lisa 2. Juhtkonna hinnangud, mida on raamatupidamise aastaaruande koostamisel kasutatud.....</i>	<i>18</i>
<i>Lisa 3. Riskid ja nende juhtimine .....</i>	<i>19</i>
<i>Lisa 4. Raha ja raha ekvivalendid.....</i>	<i>25</i>
<i>Lisa 5 . Finantsinvesteeringud.....</i>	<i>25</i>
<i>Lisa 6 . Varad edasikindlustuslepingutest .....</i>	<i>26</i>
<i>Lisa 7. Nõuded kindlustustegevusest ja muud nõuded.....</i>	<i>26</i>
<i>Lisa 8. Immateriaalne põhivara .....</i>	<i>27</i>
<i>Lisa 9. Materiaalne põhivara .....</i>	<i>27</i>
<i>Lisa 10. Muud kohustused.....</i>	<i>28</i>
<i>Lisa 11. Kohustused kindlustustegevusest.....</i>	<i>28</i>
<i>Lisa 12. Kohustuste ja varade piisavuse test .....</i>	<i>29</i>
<i>Lisa 13. Muud tulud .....</i>	<i>30</i>
<i>Lisa 14. Kulud .....</i>	<i>30</i>
<i>Lisa 15. Neto esinenud kahjunõuded .....</i>	<i>31</i>
<i>Lisa 16. Kahjude kujunemine .....</i>	<i>32</i>
<i>Lisa 17. Rendilepingud .....</i>	<i>32</i>
<i>Lisa 18. Tehingud seotud osapooltega.....</i>	<i>33</i>
<i>Lisa 19. Tingimuslikud kohustused.....</i>	<i>34</i>
<i>Lisa 20. WinCABASE litsentsileping.....</i>	<i>35</i>
<i>Lisa 21. Kõrgendatud kindlustusmaksete kogumine läbi Lepinguta sõidukite menetluse (LSM).....</i>	<i>35</i>
Sõltumatu vandeaudiitori aruanne	36
MTÜ Eesti Liikluskindlustuse Fondi müügitulu vastavalt EMTAK 2008-le.....	38

TEGEVUSARUANNE

Üldandmed

Mittetulundusühing Eesti Liikluskindlustuse Fond (LKF) on liikluskindlustuse süsteemi toimimist toetavaid teenuseid osutav organisatsioon. LKFi asutasid kindlustusandjad vastavalt liikluskindlustuse seadusele, ühing registreeriti 29. juunil 2004. aastal ja on 1992. aastal asutatud samanimelise avalik-õigusliku isiku õigusjärglane. LKF on registreeritud ja tegutseb Eestis.

LKF on liikluskindlustuse garantiifond liikluskindlustuse seaduse mõistes. Seaduse kohaselt garantiifond hüvitab garantiifond seaduse kohaselt kahjusid, mis on tekitatud automaatse liikluskindlustusega sõidukiga, kindlustuskaitseta või tundmatuks jäänud sõidukiga, haldab liikluskindlustuse registrit, täidab hüvitusorgani ja teabekeskuse funktsioone, on piirikindlustuse kindlustusandja ja Rohelise Kaardi süsteemi Eesti büroo, korraldab kahjuennetust ja kindlustusvaidluste lahendamist. LKF kogub ja säilitab vahendeid juhuks, kui kannatanutel ei ole võimalik saada hüvitist kindlustusandja maksevõimetuse tõttu. LKF on moodustanud seltsingu Eesti Kindlustusseltside Liiduga kindlustussektori koostööülesannete säästlikuks täitmiseks.

Majandustulemused

LKFi 2016. aasta tulemiks kujunes 1 981,2 tuhat eurot kasumit. Eelmise aasta tulemit oli 453,8 tuhat eurot kasumit. LKFi bilansimaht aruandeperioodi lõpus oli 17 233,4 (2015: 14 457,9) tuhat eurot, mille hulgas netovara suurus oli 12 692,3 (2015: 10 711,1) tuhat eurot.

Põhiliste tegevusvaldkondade panus tulemi kujunemisel oli järgnev: piirikindlustus 20,7 (2015: 21,3) tuhat eurot, investeringud 219,5 (2015: 39,6) tuhat eurot, edasikindlustus miinus 65,4 (2015: 48,6) tuhat eurot ning garantiifondi tegevused 1 806,4 (2015: 344,3) tuhat eurot. LKFi liikmemaksude põhiosa suurus oli 3 385,9 (2015: 2 294,2) tuhat eurot.

Investeeringute tootlus lunastumiseni oli 0,38% (2015: 0,85%). Finantsinvesteeringute portfelli maht oli perioodi lõpus 10 016,4 (aasta alguses 11 227,7) tuhat eurot.

2016. juhtumiaasta garantiifondi nõuete summa oli 926,0 (2015: 769,1) tuhat eurot, olles aastaeelarves prognoosituga peaaegu võrdne. Kahjujuhtumite arv oli prognoositust ligi 4% suurem, keskmine kahjunõue 2% võrra väiksem. Aruandeperioodil tehti garantiifondi vahenditest 970 väljamakset summas 662,7 (2015: 894 tk; 608,9) tuhat eurot. LKF alustas 2016. aastal 1 048 kahjujuhtumi (2015: 906) menetlemist, sh 958 juhtumit (2015: 805), mille puhul kahju hüvitamise kohustus on LKF-il garantiifondina.

Liikmemaksu summa kasv eelmise aastaga võrreldes tuleneb nii mahuosa määra muutusest kui kasvanud liikmemaksu baasist. Liikmemaksu baas ehk liikmete kogutud liikluskindlustuse maksed kasvasid 2016 aastal 12% võrra, 78,4 miljoni euroni. LKFi liikmemaksu põhiosa arvestatakse kahes osas: iga liikme jaoks võrdne fikseeritud makse perioodi kohta (2016, 2015: 3 000 eurot kuus), millele lisandub kogutud liikluskindlustuse maksete alusel ühtse määra kaudu arvestatud mahuosa. 2016. aastal oli mahuosa suuruseks 3,80% (2015: 2,70%). Aasta kokkuvõttes moodustasid liikmemaksud 4,32% turu mahust (2015: 3,28%). Järgmisel majandusaastal on fikseeritud makse suuruseks 3 000 eurot kuus ja mahuosa määraks kujuneb 3,71%. Lisaks koguti liikmetelt liikmemaksu lisaosana 303,0 (2015: 290,9) tuhat eurot sõidukite keretööde normeerimistarkvara CABAS kasutamise eest.

LKFi tegevuskulud aruandeperioodil olid 2 115,3 tuhat eurot, ehk 8% võrra rohkem eelmise aastaga võrreldes. Eelarvega võrreldes jäid perioodi kulud kogusummas prognoosituga võrdseks.

Kokku arvestati aastaprognosis majandusaastaks 680 tuhande eurost tulemit, et tagada LKFi netovara piisavus nõutavas normis. Aasta tulemile avaldas muuhulgas positiivset mõju prognoositust rohkem laekunud liikmemaks 405,9 tuhat eurot, suuremad laekumised põhjustajate tagasinõuetest ja automaatse

liikluskindlustuse maksetest 569,6 tuhat eurot, varasemate aastate kahjueraldiste vähenemine 156,1 tuhat eurot, investeerimistegevusest 156,2 tuhat eurot.

Organisatsioon ja juhtimine

LKFi põhikirjalised juhtimisorganid on üldkoosolek, nõukogu ja juhatus. Üldkoosolekul osalevad LKFi liikmed põhimõttel *üks liige, üks hää*. 2016. aasta jooksul kogunesid liikmed üldkoosolekule korraliselt ühe korra aastaaruande ja nõukogu valimiseks.

Nõukogu

LKFi nõukogu võib olla nelja kuni kuue liikmeline. 2016. aastal olid nõukogus esindatud kindlustusandjateks BTA (alates november), ERGO, Gjensidige (kuni oktoober), If, Inges (kuni aprill), Salva ja Seesam. Nõukogu liikmete tasud koos maksudega olid aruandeaastal 18,9 (2015: 19,4) tuhat eurot. Aruande koostamise kirjastamise seisuga on nõukogus esindatud kindlustusandjad: BTA, ERGO, If, Salva ja Seesam.

Juhatus

Neljaliikmelisse juhatusse kuuluvad Mart Jesse, Hillar Lõhmussaar, Andres Piirsalu ja Lauri Potsepp. Juhatus liikmete teenistuslepingud kehtivad kolm aastat kuni 12.09.2019. Juhatus liikmete tasud koos maksudega olid aruandeaastal 253,3 (2015: 245,3) tuhat eurot. Kompensatsiooni suurus juhatuse liikme ennetähtaegse tagasikutsumise puhul on võrdne kuue kuu tasuga.

Töötajad

Peale juhatuse liikmete töötas organisatsioonis aruandeperioodi lõpu seisuga 16 töötajat (2015: 15) täiskohaks ümardatult, kelle töötasu koos maksudega oli aruandeperioodil 514,1 (2015: 494,0) tuhat eurot.

Põhilised arengud 2016. aastal

1. jaanuariks 2016.a. olid kõik uue liikluskindlustuse seaduse sätted olnud jõus vähemalt ühe aasta, mõjud ilmnend ja organisatsioon muudatustega kohanenud. Selle raames suurendasime automaatse kindlustuskaitsega tegelevate töötajate arvu. 1. juulist 2016. aastal muutus seoses töövõimereformi rakendamisega liikluskindlustuse püsiva töövõimetuse hüvitise arvutamine ning selleks andmete saamine. LKF korraldas kindlustusandjate väljaõpet ja koostööd muutuse tõrgeteta kulgemiseks.

Eesmärgiga hoida ületurulist praktikat ja pakkuda kindlustusandjatele tuge tegime ettevalmistusi LKFi juures tegutseva isikukahju nõuete komisjoni loomiseks. Sellest arenes LKFi uus teenus liikmetele, mille sisuks on kindlustusandja tellimisel hinnangu andmine igale uuele püsiva töövõimetuse või ülalpidamise äralangemise hüvitisele. Teenuse lõplik käivitamine toimub 2017. aastal.

Alustasime LKFi veebilehel pakutava teabe ja teenuste kaasajastamist. Avalikkusele nähtava tulemini jõuame 2017. aastal.

Püsivalt on tähelepanu keskmes liikluskindlustuse registri teenuste ja andmete kvaliteet. Rakendasime tööle tarkvaralahenduse tuvastamiseks tüüpilisi andmevigu ja parandamiseks ilmnend vead võimalikult koheselt - enne kui nende mõju ilmned jõuab. Alustasime rakendatud turvameetmete võrdlemist infosüsteemi turvameetmete süsteemiga ISKE.

Põhilised arengud 2017. aastal

2018. aasta veebruariks peavad jõustuma kindlustustegevuse seaduse muutused, mis tulenevad kindlustusturustuse direktiivist. Muutused puudutavad kõiki kindlustusteenuseid, sh ka liikluskindlustust. LKF korraldab liikmete ühistööd liikluskindlustuse osas.

2017. aastal lõpetame LKFi veebilehe ja veebiteenuste uuendamise. Eesmärk on oluliselt parandada kodulehe ja veebiteenuste, sh liikluskindlustuse kalkulaatori kasutusmugavust ja kasutatavust.

Käivitame liikluskindlustuse isikukahju nõuete hindamise teenuse liikmetele. LKF pakub kindlustusandjatele tuge andes oma hinnangu igale uuele pikaajalise töövõimetuse või ülalpidamishüvitise nõudele. Hinnangu annab LKF kindlustusandja tellimusel.

Oleme alustanud koostööd Tallinna Linnavalitsusega kehtivatele nõuetele mittevastavate kaubanduskeskuste parklate ümberehitamiseks. Tegevuse eesmärgiks on oluliselt vähendada parklates asetleidvate kindlustusjuhtumite arvu, kuivõrd ligi 40% liikluskindlustuse juhtumitest leiab aset seoses parkimisega. Samuti on tähelepanu keskmes ohtlikud ristmikud. Nende ohutuse tõstmise küsimusega on plaanis tegeleda teisel poolaastal.

2017. aastal on plaanis hinnata ka seadusega määratletud LKFi omavahendite miinimummäära nõude asjakohasust. Täna peab LKF tagama igal ajahetkel omavahendid mahus vähemalt 10 % Eesti liikluskindlustuse turu bruto eraldiste summast. Aasta keskpäigas anname välja raamatu „Liikluskindlustuse seaduse kommentaarid“ eesmärgiga ühtlustada seaduse tõlgendamist ja seeläbi vähendada seaduse erinevast mõistmisest tulenevaid õigusriske.

Käivitame uued teavitused liikluskindlustuseta sõitjate arvu vähendamiseks. Alustame perioodiliste teavitusega saatmist sõiduki omanikele, kes võivad teadmatusel kasutada liikluskindlustuseta sõidukit, sest leping on lõppenud sõiduki ajutisel kustutamisel liiklusregistrist. Otsime koostöös kindlustusandjatega võimalusi liikluskindlustuse lepingu uuendata jätmiste vähendamiseks.

Keskendume jätkuvalt liikluskindlustuse registri teenuste ja andmete kvaliteedile. Viime lõpuni infosüsteemi turvameetmete süsteemi ISKE rakendamise ja teostame ISKE auditi..

Olulisemad finantsnäitajad

31.detsembri seisuga või aasta kohta	2016	2015
tuhanded eurod, va suhtarvud		
Aruandeperioodi kohta		
Tulu liikmemaksu põhiosast	3 386	2 294
Tulu kindlustusmaksetest	709	182
Bruto kahjunõuded	-583	-455
Bruto kulud	-2 115	-1 961
Perioodi lõpu seis		
Varad kokku	17 233	14 458
Investeeringute osatähtsus varades	58%	78%
Netovara osatähtsus varades	74%	74%
Kindlustustehniliste eraldiste osatähtsus varades	26%	25%
Tulemuslikkust väljendavad näitajad		
Investeeringute tulem	252	71
Tulem	1 981	454
Netovaratootlus	16,9%	4,3%
Varade tootlus	12,5%	3,2%
Investeeringute tootlus lunastumiseni	0,4%	0,8%
Turu koondnäitajad		
Turuosaliste liikluskindlustuse eraldised	116 597	103 402
Netovara	12 692	10 711
Nõutav omavahendite miinimum (≥ 10%, LKindIS § 71 (2))	10,9%	10,4%
Liikmemaksu baas aasta algusest	78 446	69 969
Efektivne liikmemaksu põhiosa määr	4,3%	3,3%

Finantsnäitajate selgitused:

bruto kahjunõuded	makstud kahjud – tagasinõuded + eraldise muutus
netovara tootlus	perioodi tulem / perioodi keskmine netovara
varade tootlus	perioodi tulem / perioodi keskmine varade maht
investeeringute tootlus	investeeringute tulem / perioodi keskmine investeeringuportfelli maht
efektivne liikmemaksu määr	liikmemaks / liikmemaksu baas (e liikmete kogutud kindlustusmaksed)

RAAMATUPIDAMISE AASTAARUANNE

FINANTSSEISUNDI ARUANNE

VARA	31.12.2016	31.12.2015	Lisa
Raha- ja pangakontod	5 131 661	2 075 093	4
Finantsinvesteeringud	10 016 394	11 227 737	5
sh. õiglasest väärtuses muutusega läbi tulude ja kulude aruande laenud ja nõuded (tähtajalised hoiused)	8 785 758	10 626 939	
Varad edasikindlustuslepingutest	294 123	283 941	6
Nõuded kindlustustegevusest ja muud nõuded	1 592 172	527 442	7
Immateriaalne põhivara	180 610	316 553	8
Materiaalne põhivara	18 489	27 144	9
VARA KOKKU	17 233 449	14 457 910	
KOHUSTUSED JA NETOVARA			
Kohustused	4 541 145	3 746 765	
Kohustused kindlustustegevusest	4 403 072	3 598 061	11
sh. kohustused kindlustuslepingutest	2 789 089	2 782 843	
kohustused tegevusest garantiifondina	1 613 983	815 218	
Muud kohustused	138 073	148 704	10
Netovara	12 692 304	10 711 145	
Ülekantud netovara ühingu loomisel	4 723 085	4 723 085	
Reservid	255 647	255 647	
Eelmiste perioodide tulem	5 732 413	5 278 632	
Aruandeperioodi koondtulem	1 981 159	453 781	
KOHUSTUSED JA NETOVARA KOKKU	17 233 449	14 457 910	

TULUDE JA KULUDE ARUANNE

	2016	2015	Lisa
TULUD			
Tulu teenitud kindlustusmaksetest	708 982	181 715	
sh. piirikindlustuse kindlustusmaksed	21 138	22 887	
lepinguta sõidukite ja automaatkindlustuse kindlustusmaksed	687 844	158 828	
Tulu liikmemaksust	3 688 981	2 603 083	18
Edasikindlustuse maksed	-101 111	-101 111	
Tulu finantsinvesteeringutelt	252 156	71 272	5
Muu tulu	119 845	116 798	13
Tulud kokku	4 668 853	2 871 757	
Kahjunõuded	-582 535	-455 086	
Edasikindlustuse osa kahjunõuetes	10 182	-2 292	
Neto esinenud kahjunõuded	-572 353	-457 378	15
KULUD			
Nõude käsitlemise kulu	-166 531	-141 694	
Administratiivkulu	-1 196 014	-1 054 989	
Muu tegevuskulu	-752 796	-763 915	
Kulud kokku	-2 115 341	-1 960 598	14
ARUANDEPERIOODI TULEM	1 981 159	453 781	
ARUANDEPERIOODI KOONDTULEM	1 981 159	453 781	

Lisad lehekülgedel 8 kuni 35 on raamatupidamise aruande lahutamatud osad.

RAHAVOOGUDE ARUANNE

(sisse +, välja -)	2016	2015	Lisa
Rahavood põhitegevusest	1 628 733	549 136	
Laekunud liikmemaks	3 605 875	2 557 354	
Laekunud kindlustusmaksed	601 086	185 629	
Laekunud muud tulud	319 969	295 756	
Makstud kahjunõuded	-970 494	-889 526	
Laekunud tagasinõuded	355 300	399 909	
Makstud edasikindlustuse makse	-101 111	-101 111	
Laekunud edasikindlustusandjatelt	0	4 207	
Makstud tegevuskulud	-2 181 891	-1 903 081	
Rahavood investeerimistegevusest	1 427 128	964 199	
Intresside laekumine	190 715	275 990	
Fikseeritud tulumääraga võlakirjade soetus	-1 022 380	-2 412 948	
Fikseeritud tulumääraga võlakirjade müük	2 921 211	1 914 492	
Tähtajalise hoiuste avamine	-1 230 000	-600 000	
Tähtajalise hoiuste lõpetamine	600 000	1 804 000	
Põhivara soetus	-32 418	-17 334	8;9
Rahavood kokku	3 055 861	1 513 336	
Raha perioodi alguses	2 075 093	557 609	
Valuutakursi muutus	707	4 148	
RAHA PERIOODI LÕPUS	5 131 661	2 075 093	4

NETOVARA MUUTUSTE ARUANNE

	Ülekantud netovara ühingu loomisel	Reservid	Eelmiste perioodide koondtulem	Aruandeperioodi tulem	Kokku
Netovara 31.12.2014	4 723 085	255 647	4 967 066	311 566	10 257 364
Eelmiste perioodide koondtulem	0	0	311 566	-311 566	0
Aruandeperioodi koondtulem	0	0	0	453 781	453 781
Netovara 31.12.2015	4 723 085	255 647	5 278 632	453 781	10 711 145
Eelmiste perioodide koondtulem	0	0	453 781	-453 781	0
Aruandeperioodi koondtulem	0	0	0	1 981 159	1 981 159
NETOVARA 31.12.2016	4 723 085	255 647	5 732 413	1 981 159	12 692 304

Lisad lehekülgedel 8 kuni 35 on raamatupidamise aruande lahutamatud osad.

RAAMATUPIDAMISE AASTAARUANDE LISAD

Lisa 1. Ülevaade olulisematest arvestuspõhimõtetest

Üldine informatsioon

Mittetulundusühingu Eesti Liikluskindlustuse Fond (LKF) asutasid kindlustusandjad vastavalt liikluskindlustuse seadusele, ühing registreeriti 29. juunil 2004 ja on 1992. aastal asutatud avalik-õigusliku isiku õigusjärglane. LKFi juriidiline aadress on Mustamäe tee 46, 10621 Tallinn.

Aruande kinnitamise seisuga on LKFi liikmeteks järgmised Eestis tegutsevad kahjukindlustusseltsid:

AAS BTA Baltic Insurance Company Eesti filiaal, AB "Lietuvos draudimas" Eesti filiaal, Akciné draudimo bendrové "Gjensidige" Eesti filiaal, AS Inges Kindlustus, Compensa Vienna Insurance Group, UADB Eesti filiaal, ERGO Insurance SE, If P&C Insurance AS, QBE Insurance (Europe) Limited Eesti filiaal, Salva Kindlustuse AS, Seesam Insurance AS, Swedbank P&C Insurance AS.

LKF on liikluskindlustuse süsteemi toimimist toetavaid teenuseid osutav organisatsioon. LKF pakub kindlustuskatet tavapärasest kindlustustegevusest erinevalt:

- 🔗 liikluskindlustuse seadus sätestab olukorrad, millal LKF peab kindlustuskaitse andma (piirikindlustus, automaatne liikluskindlustus) või kahju hüvitama (garantiifondi roll);
- 🔗 edasikindlustuse lepingutest tulenevalt andis LKF kindlustuskatet lepinguaastatel 1996 kuni 2004.

Juhatus koostas ja allkirjastas raamatupidamise aruande 31. märtsil 2017.a. Majandusaasta aruande, mille osaks on ka raamatupidamise aastaaruanne, kinnitab mittetulundusühingu üldkoosolek. Üldkoosolekul on õigus juhatuse koostatud aruanne jätta heaks kiitmata ja nõuda uue aruande koostamist.

Koostamise alused

LKFi 2016. aasta raamatupidamise aastaaruanne on koostatud kooskõlas rahvusvaheliste finantsaruandluse standarditega (edaspidi IFRS EU) nii nagu need on vastu võetud Euroopa Liidus. Uued jõustunud ning jõustuvad standardid on toodud Lisa 1, lk 16.

Kõiki arvestuspõhimõtteid, mis on esitatud Lisas 1 on rakendatud täies ulatuses järjepidevalt, kui ei ole märgitud teisiti.

Raamatupidamise aastaaruande koostamisel on lähtutud soetusmaksumuse printsiibist, välja arvatud õiglases väärtuses muutusega läbi tulude ja kulude aruande kajastatavad finantsvarad.

Raamatupidamise aastaaruande koostamine kooskõlas rahvusvaheliste finantsaruandluse standarditega nõuab hinnangute ja eelduste põhjal otsuste tegemist. Tehtud otsused ja hinnangud avaldavad mõju bilansipäeva seisuga esitatud LKFi varadele, kohustustele, tuludele ja kuludele. Positsioonid, mille väärtuse leidmisel on kasutatud juhtkonna hinnanguid on toodud Lisas 2.

Aruandes esitatud väärtused on ümardatud ühe euro täpsuseni, kui ei ole märgitud teisiti.

Arvestus- ja esitusvaluuta

LKFi arvestus- ja esitusvaluuta on euro.

Raha ja raha ekvivalendid

Raha ja raha ekvivalentidena kajastatakse nõudmiseni ning soetamisel kuni 3 kuulise tähtajaga tähtajalisi hoiuseid pangas.

Välisvaluutapõhised tehingud ja kirjed

Tehingud välisvaluutas kajastatakse raamatupidamises tehingupäeval kehtinud Euroopa Keskpanga valuutakursi järgi. Aruandes on valuutapõhised varad ja kohustused ümber hinnatud bilansi kuupäeval

kehtinud Euroopa Keskpanga valuutakursi järgi. Välisvaluutatehingutest saadud kasumid ja kahjumid on kajastatud tulude ja kulude aruandes periooditulu- ja kuluna.

Finantsvarad

Sõltuvalt finantsvarade omandamise eesmärgist klassifitseeritakse finantsvarad järgmistesse kategooriatesse vastavalt IAS 39-le:

- 📄 õiglasel väärtuses muutustega läbi tulude ja kulude aruande kajastatavad finantsvarad;
- 📄 lunastustähtajani hoitavad finantsvarad;
- 📄 müügivalmis finantsvara;
- 📄 laenud ja nõuded.

Finantsvaradena õiglasel väärtuses muutustega läbi tulude ja kulude aruande kajastatakse kauplemise eesmärgil (st vara on omandatud peamiselt edasimüügi eesmärgil lähitulevikus) hoitavaid finantsvarasid ja muid finantsvarasid, mis on LKFi poolt algsel kajastamisel nõnda määratletud. Tuletisinstrumendid kajastatakse kauplemise eesmärgil hoitavaks, kui neid ei ole kajastatud riskimaandamisinstrumentidena.

Finantsvara kajastatakse esmasel arvelevõtmisel finantsvarana õiglasel väärtuses läbi tulude ja kulude aruande:

- 📄 kui nimetatud klassifikatsioon vähendab hindamisest tulenevaid ebakõlasid
- 📄 kui õiglast väärtust hinnatakse kooskõlas dokumenteeritud riskipoliitika ja investeerimisstrateegiaga ning raporteerimine juhtkonnale toimub samadel alustel.

Siia gruppi kuuluvad finantsvarad võetakse algselt arvele nende õiglasel väärtuses (ei sisalda tehingukulusid). Pärast esmast arvelevõtmist kajastatakse antud kategooria finantsvarasid nende õiglasel väärtuses (ehk turuhinnas) ning väärtuse muutusest tulenevaid kasumeid/kahjumeid kajastatakse perioodi tulude ja kulude aruandes.

IFRS 13-s määratakse kindlaks õiglase väärtuse hindamistehnikate hierarhia, mis põhineb sellel, kas hindamistehnika sisendid on jälgitavad või mitte. Jälgitavad sisendid kajastavad sõltumatutest allikatest saadud turuandmeid; mittejälgitavad sisendid kajastavad ettevõtte oletusi turu kohta. Nende kahte liiki sisendite alusel on loodud järgmine õiglase väärtuse mõõtmise hierarhia:

I tase – noteeritud hinnad identsetele varadele või kohustustele aktiivsetel turgudel. See aste hõlmab noteeritud aktsiatega seotud väärtpapereid ja võlainstrumente börsidel, aga ka turuosaliste poolt noteeritud instrumente.

II tase – muud sisendid kui 1. astmes sisalduvad noteeritud hinnad, mis on vara või kohustuse osas jälgitavad kas otse (hindadena) või kaudselt (on tuletatud hindadest).

III tase – vara või kohustuse sisendid, mis ei põhine jälgitavatel turuandmetel (mittejälgitavad sisendid). See aste hõlmab aktsiainvesteeringuid ja võlainstrumente, millel on suures ulatuses mittejälgitavaid osasid.

Investeeringute õiglaseks väärtuseks on börsil noteeritud väärtpaperite puhul nende viimane ostunoteering. Börsil noteerimata, kuid aktiivsel turul kaubeldavad aktsiad hinnatakse ümber turuhinda viimase teostatud ostutehingu hinna alusel (kui tegu on turutingimustega).

Lunastustähtajani hoitavate investeeringutena kajastatakse finantsvarasid, mis ei ole tuletisinstrumendid ja mis on fikseeritud või kindlaksmääratavate maksete ja fikseeritud lunastustähtaegadega, kusjuures LKF kavatseb ja on suuteline antud varasid lunastustähtajani hoida. Lunastustähtajani hoitavad investeeringud võetakse esmalt arvele nende õiglasel väärtuses koos tehingukuludega ja kajastatakse seejärel nende korrigeeritud soetusmaksumus. Korrigeeritud soetusmaksumus arvutatakse kogu

finantsvara kehtivusperioodi kohta, võttes arvesse igasugune diskonto või preemia ning tehinguga otseselt seotud kulutused.

Laenud ja nõuded on fikseeritud maksetega finantsvarad, mis ei ole tuletisinstrumendid ning mis ei ole noteeritud aktiivsel turul. Laenud ja nõuded võetakse esmalt arvele nende õiglases väärtuses koos tehingukuludega. Edaspidi kajastatakse laenusid ja nõudeid korrigeeritud soetusmaksumuses, kasutades sisemist intressimäära. Võimalikud väärtuse langusest tulenevad allahindlused kajastatakse tulude ja kulude aruandes.

LKF ei ole aruandeperioodil klassifitseerinud ühtegi finantsvara "müügivalmis ega ka lunastustähtjani hoitavaks finantsvaraks".

Kõik tehingud finantsvaradega kajastatakse tehingu väärtuspäeval. Finantsvarade kajastamine lõpetatakse siis, kui LKF kaotab õiguse finantsvarast tulenevatele rahavoogudele või ta annab kolmandale osapoolle üle varast tulenevad rahavood ning enamiku seotud riskidest ja hüvedest.

Finantsvarade allahindluse vajaduse hindamine

LKF hindab igal bilansipäeval finantsvarade allahindamise vajadusele viitavaid asjaolusid. Juhul kui finantsvara väärtus on langenud, siis kajastatakse muudatus läbi tulude ja kulude aruande.

Finantsvarade väärtus on langenud, kui hindamise vajadusele viitavad objektiivsed asjaolud, mis selgusid pärast positsiooni esmast kajastamist ja need omavad usaldusväärset mõõdetavat mõju tuleviku rahavoole. Objektiivne asjaolu, mis viitab väärtuse langusele on ettevõttele kättesaadav informatsioon nagu näiteks:

- ◊ võlgniku olulised finantsraskused;
- ◊ lepingutingimuste rikkumine, sealhulgas maksete mittetähtaegne laekumine;
- ◊ finantsvara aktiivse turu kadumine;
- ◊ muu informatsioon, mis viitab olulisele muudatusele oodatud tuleviku rahavoogudes.

Korrigeeritud soetusmaksumuses kajastatud laenude ja nõuete või lõpptähtjani hoitavate väärtpaberite väärtuse muutumisest tekkinud kahju on bilansilise maksumuse ja sisemise intressimääraga diskonteeritud tuleviku rahavoogude nüüdisväärtuse vahe. Vara bilansilist maksumust vähendatakse läbi nõuete allahindluse konto ja tekkinud kahju kajastatakse tulude ja kulude aruandes.

Nõuete hindamisel analüüsitakse iga nõuet eraldi, v.a kogumina käsitletavate kahjujuhtumite tagasinõuete ning automaatse liikluskindlustuse nõuete puhul. Varem alla hinnatud ebatõenäoliste nõuete laekumisi kajastatakse ebatõenäoliste nõuete kulu vähenemisena. Tagasinõuete ja kõrgendatud kindlustusmaksu nõuete tuleviku rahavoogude nüüdisväärtused on leitud, kasutades sisemist intressimäära (vt mudeli kirjeldust lk 29).

Ebatõenäoliselt laekuvad nõuded hindab juhtkond lootusetuks, kui on teada asjaolud, et nende nõuete laekumist ei toimu, kuna kohustatud isik on likvideerunud, pankrotimenetlus on lõpetatud ja pankrotivarast väljamakseid rohkem ei tehta, vms. Lootusetud nõuded kantakse bilansist välja ning nendega tegelemine lõpetatakse.

Kui järgnevatel aruandeperioodidel allahinnatud vara väärtus kasvab (näiteks krediidiireitingu paranemine), siis esialgselt kajastatud allahindlus tühistatakse. Tühistatud allahindlus kajastatakse tulude ja kulude aruandes.

Ettemakstud kulud

Ettemakstud kuludena näidatakse tulevaste perioodide kulude ettemaksed, sealhulgas LKFi poolt edasikindlustusandjatele tasutud edasikindlustuse preemia (mis garantiifondi tegevuse eripärast tulenevalt on lepingujärgne fikseeritud summa), mida periodiseeritakse vastavalt lepingus toodud kindlustusaastale.

Materiaalne põhivara

Põhivarana võetakse arvele rohkem kui ühe aastase kasutusajaga varad. Materiaalne põhivara võetakse algselt arvele tema soetusmaksumuses, mis koosneb ostuhinnast (k.a tollimaks ja muud mittetagastatavad maksud) ja otseselt soetamisega seotud kulutustest, mis on vajalikud vara viimiseks tema tööseisundisse ja –asukohta. Materiaalset põhivara kajastatakse bilansis tema soetusmaksumuses, millest on maha arvatud akumulieeritud kulum ja võimalikud väärtuse langusest tulenevad allahindlused. Materiaalse põhivara objektile tehtud hilisemad väljaminekud kajastatakse põhivarana, kui on tõenäoline, et LKF saab varaobjektiga seotud tulevast majanduslikku kasu ning varaobjekti soetusmaksumust saab usaldusväärselt mõõta. Muid hooldus- ja remondikuludid kajastatakse nende tekkimise perioodi kuludes.

Amortisatsiooni arvestamisel kasutatakse lineaarset meetodit. Amortisatsioonimäär määratakse igale põhivara objektile eraldi, sõltuvalt selle kasulikust tööeast. LKFi bilansis oleva põhivara eluea pikkuseks on hinnatud 4-10 aastat.

Vara kasuliku eluea jooksul amortiseeritakse vara soetusmaksumuse ja lõppväärtuse vaheline summa. Igal bilansipäeval hinnatakse kasutatavate amortisatsioonimäärade, amortisatsioonimeetodi ja varadele määratud lõppväärtuste põhjendatust. Kui vara lõppväärtus ületab tema bilansilist jääkmaksumust, lõpetatakse vara amortiseerimine.

Juhul kui põhivara kaetav väärtus (s.o kõrgem kahest järgnevast näitajast: vara neto müügihind või vara kasutusväärtus) on väiksem tema bilansilisest jääkmaksumusest, on materiaalse põhivara objektid alla hinnatud nende kaetavale väärtusele.

Immateriaalne põhivara

Immateriaalne põhivara võetakse algselt arvele tema soetusmaksumuses, mis koosneb ostuhinnast ja otseselt soetamisega seotud kulutustest. Immateriaalset põhivara kajastatakse bilansis tema soetusmaksumuses, millest on maha arvatud akumulieeritud kulum ja võimalikud väärtuse langusest tulenevad allahindlused.

Määratud kasuliku elueaga immateriaalsete põhivarade amortisatsiooni arvestamisel kasutatakse lineaarset meetodit. Amortisatsioonimäär määratakse igale immateriaalse põhivara objektile eraldi, sõltuvalt selle kasulikust elueast. LKFi bilansis oleva immateriaalse põhivara eluea pikkuseks on hinnatud 2-5 aastat.

Juhul kui immateriaalse põhivara kaetav väärtus (s.o kõrgem kahest järgnevast näitajast: vara neto müügihind või vara kasutusväärtus) on väiksem tema bilansilisest jääkmaksumusest, on immateriaalse põhivara objektid alla hinnatud nende kaetavale väärtusele.

LKFi bilansis on immateriaalse põhivarana kajastatud väljaminekud liikluskindlustuse infosüsteemi arendamisele ja tarkvara litsentsidele .

Kapitali- ja kasutusrent

Kapitalirendina käsitletakse rendilepingut, mille puhul kõik olulised vara omandiga seonduvad riskid ja hüved kanduvad üle rentnikule. Muud rendilepingud kajastatakse kasutusrendina.

LKFi kui rentniku kapitalirenti kajastatakse bilansis vara ja kohustusena renditud vara õiglase väärtuse summas või rendimaksete miinimumsumma nüüdisväärtuses, juhul kui see on madalam. Rendimaksud jaotatakse finantskuluks (intressikulu) ja kohustuse jääkväärtuse vähendamiseks. Finantskulud jaotatakse rendiperioodile arvestusega, et intressimäär on igal ajahetkel kohustuse jääkväärtuse suhtes sama. Kapitalirenti tingimustel renditud varad amortiseeritakse sarnaselt omandatud põhivaraga, kusjuures amortisatsiooniperioodiks on vara eeldatav kasulik tööiga või rendisuhte kehtivuse periood, olenevalt sellest, kumb on lühem. Kapitalirenti lepingute sõlmimisega otseselt kaasnevad rentniku poolt kantavad esmased otsekulutused kajastatakse renditava vara soetusmaksumuse koosseisus.

Kasutusrendimaksud kajastatakse rendiperioodi jooksul lineaarselt tulude ja kulude aruandes kuluna.

LKF kui rendileandja

Kasutusrendi tingimustel väljarenditud vara kajastatakse bilansis tavakorras, analoogselt muule LKFi bilansis kajastatavale varale. Väljarenditavat vara amortiseeritakse lähtudes LKFis sama tüüpi varade osas rakendatavatest amortiseerimis põhimõtetest. Kasutusrendimaksed kajastatakse rendiperioodi jooksul lineaarselt tuluna. Kasutusrendi lepingute sõlmimisega otseselt kaasnevad esmased kulutused kajastatakse rendileandja bilansis varana (renditava varaga samal kirjel) ja amortiseeritakse kulusse rendiperioodi jooksul proportsionaalselt renditulu kajastamisega.

Finantskohustused

Kõik finantskohustused (võlad hankijatele, viitvõlad, ning muud lühi- ja pikaajalised võlakohustused) võetakse algselt arvele nende õiglasest väärtusest, mis sisaldab ka kõiki soetamisega otseselt kaasnevaid kulutusi. Edasine kajastamine toimub korrigeeritud soetusmaksumuse meetodil kasutades sisemist intressimäära.

Lühiajaliste finantskohustuste korrigeeritud soetusmaksumus on üldjuhul võrdne nende nominaalväärtusega, mistõttu lühiajalisi finantskohustusi kajastatakse bilansis maksmisele kuulavas summas.

Finantskohustus liigitatakse lühiajaliseks, kui selle tasumise tähtaeg on 12 kuu jooksul alates bilansikuupäevast; või LKFiil pole tingimusteta õigust kohustise tasumist edasi lükata rohkem kui 12 kuud pärast bilansikuupäeva.

Finantskohustuste kajastamine lõpetatakse siis, kui kohustus on tasutud, tühistatud või aegunud.

Netovara

LKF kasutab oma netovara Liikluskindlustuse seadusest tulenevate ülesannete täitmiseks. Vastavalt põhikirjale jagatakse LKFi lõpetamisel pärast võlausaldajate nõuete rahuldamist järele jäänud vara LKFi liikmete vahel võrdselt, kui seadus mille alusel organisatsioon on loodud ja tegutseb, ei sätesta teisiti. LKFi lõpetamine on lubatud üksnes juhul kui see on sätestatud seaduses või seaduse muudatuses, mille alusel LKF on loodud ja tegutseb.

'Ülekantud netovara ühingu loomisel' tekkis varade, õiguste ja kohustuste üleandmisel 01. oktoobril 2004.a. Eesti Liikluskindlustuse Fond (likvideerimisel) poolt MTÜ-le Eesti Liikluskindlustuse Fond.

Netovara kirjel 'Reservid' on kajastatud 2004. aasta tulemi arvelt moodustatud reserv piirikindlustuse kahjude katteks.

Tasaarveldamine

Finantsvarasid ja –kohustusi tasaarveldatakse ainult juhul, kui selleks eksisteerib lepinguline õigus ning on kavas nimetatud summad realiseerida samaaegselt või netobaasil.

Kindlustustegevus

LKF sõlmib või on sõlminud kahesuguseid IFRS 4 definitsioonidele vastavaid kindlustuslepinguid – piirikindlustus- ja edasikindlustuslepingud. Lisaks sõlmitud kindlustuslepingutele on LKFiil kindlustusportfelli ülevõtmise käigus tekkinud kohustused seltside maksejõuetusest. Garantiifondi riskid – kindlustamata sõiduki sundkindlustusega, kindlustuskaitseta ja tuvastamata sõidukiga põhjustatud kahjud ei tulene lepingutest, mistõttu ei rakendu garantiifondiga seotud riskidele ja kohustustele IFRS 4.

Kindlustuslepingud

IFRS 4 nõuab kindlustuslepingute klassifitseerimist finantsarvestuse mõistes kindlustus- ja investeerimislepinguteks, sõltuvalt sellest, kas lepinguga kaasneb märkimisväärne kindlustusriski edasiandmine. Kindlustusleping on leping, mille alusel LKF võtab enda kanda kindlustusvõtja märkimisväärse kindlustusriski, kokkuleppega kompenseerida kindlustusvõtjale määratletud ebakindlast tulevikusündmusest (kindlustusjuhtumist) põhjustatud kahju.

Piirikindlustuse andjana sõlmib LKF klientidega lühiajalisi, kuni 12 kuiseid kindlustuslepinguid. Piirikindlustus on liikluskindlustus, millega kindlustatakse välisriigis, välja arvatud Euroopa Majanduspiirkonna lepinguriigis ja Šveitsi Konföderatsioonis, põhiasukohta omava sõidukiga kahju tekitamisest tulenev vastutus.

Edasikindlustuse andjana on LKF sõlminud lepinguid aastatel 1996 kuni 2004.

Kõik LKFi poolt väljastatud kindlustuspoliisid on IFRS 4 mõistes kindlustuslepingud.

Tulu kindlustusmaksetest

Kindlustusmaksena näidatakse kindlustuslepingu kindlustusmaksed ja sundkindlustuse kindlustusmaksed. Kindlustusmaksed kajastatakse lähtudes maksetealise väljastamise kuupäevast. Kindlustusmakse tuluna ei kajastata ettemakseid kindlustusvõtjatelt.

Edasikindlustustegevus

LKFi kui edasikindlustusvõtja poolt makstud edasikindlustuse maksed ja saadud hüvitised kajastatakse tulude ja kulude aruandes ja finantsseisundi aruandes brutomeetodil. Lepingujärgne fikseeritud kindlustusmakse makstakse kord poolaastas ja summad periodiseeritakse võrdsete maksetena kogu lepinguperioodi peale.

Neto esinenud kahjunõuded

Esinenud kahjunõueteena näidatakse aruandeperioodil väljamakstud kahjud, kahjunõuete eraldiste muutus ning esitatud tagasinõuete summad ning summad jääkvara realiseerimisest, millest on maha arvatud ebatõenäoliselt laekuvad nõuded ja edasikindlustusandja poolt hüvitatava osa muutus.

Edasikindlustuslepingutest tulenevate varade allahindamise vajadus määratakse, kasutades sama meetodit, millega hinnatakse nõuete allahindamise vajadust. Kirjeldus on toodud peatükis 'Finantsvarade allahindluse vajaduse hindamine'.

Lisaks sõlmitud kindlustuslepingutest tulenevatele kahjunõuetele hüvitab LKF ülevõetud pankrotistunud ASA Kindlustuse ja Ühiskindlustuse kindlustuslepingutega seotud kahjusid.

Kindlustustegevus – kohustuste arvestus

Kindlustustegevusest tulenevate kohustuste arvestus on kaheetapiline. Esiteks peetakse kohustuste üle arvestust kasutades arvutusmeetodeid, mis baseeruvad rahvusvaheliselt üldtunnustatud kindlustusmatemaatilistel põhimõtetel.

Teiseks viiakse bilansipäeva seisuga läbi kohustuste piisavuse test, mis võtab arvesse jooksvaid hinnanguid lepingutest tulevate rahavoogude kohta (arvestades turul valitsevaid intressimäärasid ning inflatsiooni ja suremuse ootusi).

Ettemakstud kindlustusmaksete eraldis

Ettemakstud kindlustusmaksete eraldis moodustub üksiklepingute ettemakstud kindlustusmaksete eraldistest ning seda arvutatakse iga kindlustuslepingu kohta eraldi bruto kindlustusmaksete põhjal *pro rata temporis* meetodil.

Rahuldamata nõuete eraldis

Rahuldamata nõuete eraldis moodustatakse enne bilansipäeva toimunud kahjujuhtumite lõplike või hinnanguliste väljaminekute katteks. Rahuldamata nõuete eraldis (RNE) koosneb:

- ☞ käsitletud, kuid väljamaksmata nõuetest;
- ☞ teadaolevatest registreeritud, kuid käsitlemata nõuetest (RBNS);
- ☞ esinenud, kuid teatamata nõuetest (IBNR);
- ☞ perioodilise hüvitise nõuetest (PE);
- ☞ möödumata riskide eraldisest;

- ☞ kahjukäsitluskuludest, mis on arvatatud kahjujuhtum kahjujuhtumi haaval (RBNS) ja arvestades kogu Eesti liikluskindlustuse kahjustatistatikat (IBNR).

Kohustused edasikindlustuslepingutest (sh edasikindlustusandja osa eraldistes) arvutatakse seltside poolt esitatud andmete alusel kahjujuhtumite kaupa arvestades vastavate lepinguaastate vastutuse piirmäärasid. Seltsidelt kogutud andmete alusel leitud tulemused on kontrollitud pisteliselt tehniliste aruannete ja liikluskindlustuse infosüsteemis kajastatud andmetega ning vajadusel on sisse viidud täpsustused.

Kohustuste piisavuse test

Kui bilansipäeval läbi viidud kohustuste piisavuse testi tulemusena leitud väärtus on suurem kohustuste bilansilisest väärtusest, siis kajastatakse tekkiv puudujääk tulude ja kulude aruandes, hinnates esialgselt alla kapitaliseeritud väljaminekuid, äriühenduste käigus ülevõetud varasid või suurendatakse vahe võrra bilansis vastavate eraldiste ja finantskohustuste suurust. Kui testiga saadud väärtus on väiksem, kajastatakse bilansis eraldiste ja finantskohustustena nende bilansilist väärtust (vt ka lisas 12 toodud testikirjeldust).

Testides on käsitletud kindlustuslepingutest (IFRS 4) tulenevaid kohustusi.

Tegevus garantiifondina

Tulu liikmemaksust

Liikmemaks kajastatakse tuluna hetkel, kui selle laekumine on praktiliselt kindel, võttes arvesse perioodi, mille eest see on tasutud.

Liikmemaksu arvestatakse LKFi liikme poolt kogutud liikluskindlustuse maksete alusel ühtse maksumäära kaudu. LKFi liikmemaksu põhiosa kujuneb kahes osas: iga liikme jaoks võrdne fikseeritud makse perioodi kohta (aastatel 2016 ja 2015 3000 eurot kuus), millele lisandub kogutud liikluskindlustuse maksete alusel ühtse määra kaudu arvestatud mahuosa. 2016. aastal oli mahuosa suuruseks 3,80% (2015: 2,70%). Maksumäära suuruse otsustab juhatuse esitatud eelarve alusel nõukogu. Lisaks võimaldab LKFi põhikiri koguda liikmemaksu lisaosa kokkulepitud tugiteenuste täitmiseks.

Tulu kõrgendatud kindlustusmaksest ja automaatse liikluskindlustuse maksetest

Kogutud kõrgendatud kindlustusmaksed (kuni 30.09.2014) ja automaatse liikluskindlustuse maksed (alates 01.10.2014) kajastatakse kindlustusmaks tuluna. Nimetatud kindlustusmaks arvutatakse nende sõidukite suhtes, mille suhtes kindlustuslepingu sõlmimise kohustus on täitmata. Arvutuses kasutatav maksemäär on kuni viie kordne vastav keskmine kindlustusmaks.

Kahjunõuded ja kohustused

LKF täidab garantiifondina liikluskahju tekitanud isiku kindlustusandja kohustusi, kui kahju tekitati:

- ☞ tuvastamata sõidukiga;
- ☞ kindlustuslepinguta sõidukiga (kindlustuskaitseta sõidukiga ja kindlustamata sõiduki sundkindlustusega sõidukid)

LKFil on õigus kahju põhjustajalt hüvitatud summa koos käsitluskuludega tagasi saada, kas kogumahus või omavastutuse 640 eurot ulatuses.

LKF käsitleb ja hüvitab kannatanule juhtumeid, mis on põhjustatud sõidukiga, mille omanikuks on kindlustuskohustusest vabastatud isikud. Selliste kahjude osas esitab LKF riigile tagasinõude koos käsitluskuludega.

Muude tulude arvestus

Tulu teenuse müügist kajastatakse saadud või saadaoleva tasu õiglases väärtuses, võttes arvesse kõiki tehtud allahindlusi ja soodustusi. Tulu teenuse müügist kajastatakse teenuse osutamise järel, või juhul kui teenus osutatakse pikema ajaperioodi jooksul, siis lähtudes valmidusastme meetodist. Liikmemaksu tulu

arvestus on kirjeldatud lõigus 'Tegevus garantiifondina' alalõigus 'Tulu liikmemaksust'. Preemiatulu arvestus on kirjeldatud peatükis 'Kindlustustegevus' lõigus 'Tulu kindlustuslepingutest' ning lõigus 'Tulu kõrgendatud kindlustusmaksest ja automaatse liikluskindlustuse maksetest'.

Intressitulu kajastatakse siis, kui tulu laekumine on tõenäoline ja tulu suurus on võimalik usaldusväärset hinnata. Intressitulu kajastatakse, kasutades vara sisemisest intressimäära, välja arvatud juhtudel, kui intressi laekumine on ebakindel. Sellistel juhtudel arvestatakse intressitulu kassapõhiselt.

Kohustused töövõtjate ees

Kohustused töövõtjate ees sisaldavad töölepingutest tulenevat tekkepõhist kohustust ning nimetatud tasult arvestatud sotsiaal- ja töötuskindlustusmaksu. Kohustused töövõtjate ees sisaldavad ka töölepingute ja kehtivate õigusaktide kohaselt arvestatud perioodi lõpu seisuga kasutamata puhkusetasu eraldist koos sotsiaal- ja töötuskindlustuse maksuga.

Kulude klassifikatsioon ja arvestus

Nõuete käsitluskuludena kajastatakse otseselt konkreetsete nõuetega seonduvad kulud ja kaudsed nõuete käsitlemisega seotud administratiivkulud. Otsesed kulud on näiteks tasud ekspertidele nõuete käsitlemise eest. Kaudsed kulud on nõuete käsitlemisega seotud töötajate palgakulud, transpordi- ja sidekulud, samuti proportsionaalne osa ruumide rendi ja kontori pidamise kuludest.

Administratiivkuludena kajastatakse üldjuhtimise ning tugiteenustega seotud kulud, samuti piirikindlustuse müügi ja edasikindlustustegevusega seotud kulud. Siia kuuluvad kõik personali-, kontori-, amortisatsiooni- ja muud kulud, mis ei kuulu nõuete käsitluskulude alla.

Muude tegevuskuludena näidatakse kulud, mida tehakse LKFi kui terviku huvides ja mitte seoses igapäevase kindlustus- või investeerimistegevusega, näiteks infotehnoloogia arendamise ja haldamise kulud, tasud audiitoritele, ekspertidele, õigus- ja maksukonsultantidele, maksed järelvalvele, organisatsioonide liikmemaksud jms. Samuti näidatakse siin kahjum põhivara müügist, trahvid ja viivised.

Investeeringute haldamise kuludena näidatakse kulud, mis on seotud väärtpaberkontode haldamisega.

Üldpõhimõtte kulude jagamisel tulude ja kulude aruande kirjetele on järgmine: kulud, mida on võimalik jagada kulukandjate alusel jagatakse vastavatele kirjetele otse. Kulud, mida ei ole võimalik otse jagada, jagatakse proportsionaalselt antud valdkonnaga tegelevate töötajate arvulisele osatähtsusele või antud valdkonnaga seotud töötajate hinnangulisele tööajale.

Rahavoogude aruanne

Rahavoogude aruandes kajastatakse raha laekumisi ja väljamakseid, rühmitatuna vastavalt nende eesmärgile põhitegevuse, investeerimistegevuse ja finantseerimistegevuse rahavoogudeks. Rahavoogude aruanne koostatakse otsemeetodil.

Real 'Laekunud kindlustusmaksed' on näidatud raha laekumine piirikindlustuse müügist ning laekumised kõrgendatud kindlustusmaksetest ja automaatse liikluskindlustuse maksetest.

Muud eraldised ja tingimuslikud kohustused

Bilansis kajastatakse eraldisena enne bilansipäeva toimunud kohustavast sündmusest tulenevaid kohustusi:

- ☞ millel on juriidiline alus,
- ☞ mis tulenevad LKFi senisest tegevuspraktikast,
- ☞ mis nõuavad varast loobumist,
- ☞ mille realiseerumine on tõenäoline,
- ☞ mille maksumust on võimalik usaldusväärset mõõta, kuid mille realiseerimise aeg või summa ei ole täpselt teada.

Eraldise kajastamisel bilansis on lähtunud juhtkonna hinnangust eraldise täitmiseks tõenäoliselt vajamineva summa ning eraldise realiseerumise aja kohta. Eraldis kajastatakse bilansis summas, mis on bilansipäeva seisuga vajalik eraldisega seotud kohustuse rahuldamiseks või üleandmiseks kolmandale osapoolle. Juhul kui eraldis realiseerub rohkem kui 12 kuud peale bilansipäeva, kajastatakse seda diskonteeritud väärtuses (eraldisega seotud väljamaksete nüüdisväärtuse summas), välja arvatud juhul, kui diskonteerimise mõju on ebaoluline. Eraldise kulu kajastatakse aruandeperioodi kuludes.

Lubadused, garantiid ja muud kohustused, mille realiseerumine on vähetõenäoline või millega kaasnevate kulutuste suurust ei ole võimalik piisava usaldusväärsusega hinnata, kuid mis teatud tingimustel võivad tulevikus muutuda kohustusteks, on avalikustatud aruande lisades tingimuslike kohustustena.

Bilansipäevajärgsete sündmuste kajastamine

Raamatupidamise aruandes kajastuvad olulised varade ja kohustuste hindamist mõjutavad asjaolud, mis ilmnesid bilansi kuupäeva 31. detsember 2016. a. ja aruande allkirjastamise kuupäeva vahemikul, kuid on seotud aruandeperioodil või varasematel perioodidel toimunud tehingutega.

Uued rahvusvahelise finantsaruandluse standardid ning IFRIC tõlgendused

Käesoleva aruande koostamise hetkeks on välja antud uusi rahvusvahelisi finantsaruandluse standardeid ning nende tõlgendusi, mis muutuvad LKFi kohustuslikuks alates 1. jaanuarist 2016 või hiljem algavate perioodide aruannetele.

1. jaanuaril 2016 kehtima hakanud standardite muudatused ja uued tõlgendused ei mõjutanud LKFi finantsaruandeid:

Standardi IAS 1 muudatused

Standardite IAS 16 ja IAS 38 muudatused „Kulumi- ja amortisatsiooniarvestuse lubatavate meetodite selgitus

Järgmised uued standardid ja tõlgendused ei kehti 31. detsembril 2016 lõppenud aastaaruande perioodi kohta ja seetõttu pole neid käesoleva aruande koostamisel rakendatud:

IFRS 9 „Finantsinstrumendid“ (2014) (Kohaldatakse aruandeperioodidele, mis algavad 1. jaanuaril 2018 või hiljem).

Standard asendab IAS 39 „Finantsinstrumendid: kajastamine ja mõõtmine“ v.a nõuded riskimaandamisarvestusele, kus LKF võib valida kas rakendada standardi IFRS 9 riskimaandamisarvestuse nõudeid või IAS 39 nõuete rakendamist kõigi instrumentide riskimaandamise arvestusel.

IFRS 9 toob muudatuse kriteeriumitesse, mille alusel finantsvarasid õigesse mõõtmiskategooriasse liigitatakse. Muudatused puudutavad ka omakapitaliinstrumente mida ei hoita kauplemiseesmärgil (tagasivõtmatu otsus kajastada hilisemaid õiglase väärtuse muutusi muu koondkasumi hulgas). Standardi IFRS 9 väärtuse languse mudel asendab standardi IAS 39 „tekkinud kahjumi“ mudeli „eeldatava krediidikahjumi“ mudeliga. Standardis IFRS 9 on sätestatud uus üldine riskimaandamisarvestuse mudel, mis seob riskimaandamisarvestuse tihedamalt riskijuhtimisega ning nõuab täiendava informatsiooni avalikustamist aastaaruandes.

LKF hindab veel standardi IFRS 9 väärtuse languse mudeli rakendamise mõju. Finantsinstrumentide liigitamine ja mõõtmine standardi IFRS 9 rakendamisel LKF-i hinnangul ei muutu.

IFRS 15 „Tulu kliendilepingutest“ (Kohaldatakse aruandeperioodidele, mis algavad 1. jaanuaril 2018 või hiljem. Lubatud on varasem rakendamine.) [*Standardi IFRS 15 „Tulu kliendilepingutest“ selgitusi ei ole EL*

veel heaks kiitnud, kuid EL on heaks kiitnud standardi IFRS 15 „Tulu kliendilepingutest“ ja selle jõustumiskuupäeva.]

Uues standardis antakse raamistik, mis asendab senised IFRS standardites antud juhised tulu kajastamiseks. Sõltuvalt sellest, kas on täidetud teatud kriteeriumid, kajastatakse tulu:

- 🔗 aja jooksul ja viisil, mis kajastab ettevõtte tulemusi või
- 🔗 ajahetkel, kui kontroll kaupade või teenuste üle antakse üle kliendile.

Kuigi LKF ei ole veel lõpetanud standardi IFRS 15 võimaliku mõju esmast hindamist, ei avalda uue standardi esmakordne rakendamine juhatuse hinnangul ettevõtte raamatupidamise aruandele olulist mõju.

IFRS 16 „Rendilepingud“ (Kohaldatakse aruandeperioodidele, mis algavad 1. jaanuaril 2019 või hiljem. Lubatud on varasem rakendamine, kui ettevõtte rakendab ka standardit IFRS 15.) *[Euroopa Liit ei ole seda veel heaks kiitnud.]*

IFRS 16 asendab standardi IAS 17 „Rendilepingud“ ja sellega seotud tõlgendused. Standardi IFRS 16 alusel on leping rendileping või sisaldab rendilepingut, kui sellega antakse üle õigus mingi vara kasutamist teatud ajavahemikul tasu eest kontrollida. Standard nõuab enamiku rendilepingute kajastamist ühtse mudeli alusel bilansis, likvideerides kasutus- ja kapitalirendi eristamise. Rentnikul tuleb kajastada kasutusõiguse alusel kasutatava vara ja rendikohustus, vara amortiseerida ja kohustuse pealt arvestada intressi.

Rendileandja arvestuspõhimõtted uue standardi rakendamises suure osas ei muutu ja jätkuvalt tehakse vahet kasutus- ja kapitalirendil.

Uue standardi esmakordsel rakendamisel on arvatavasti märkimisväärne mõju raamatupidamise aruandele, sest see nõuab LKF-i rentnikuna finantsseisundi aruandes kasutusrendilepinguga (Lisa 20. CABAS litsentsileping) seotud varade ja kohustuste kajastamist juhul kui litsentsilepingut pikendatakse täna kehtival tingimustel (senine leping kehtib kuni juuli 2018, aastamakse ligi 330 tuhat eurot).

Standardi IFRS 4 muudatused: standardi IFRS 9 „Finantsinstrumendid“ rakendamine koos standardiga IFRS 4 „Kindlustuslepingud“ (Kohaldatakse aruandeperioodidele, mis algavad 1. jaanuaril 2021 või hiljem; rakendatakse edasiulatuvalt.) *[Euroopa Liit ei ole seda veel heaks kiitnud.]*

Muudatused käsitlevad probleeme, mis tekivad standardi IFRS 9 rakendamisest enne seda, kui võetakse kasutusele asendusstandard, mida IASB arendab standardi IFRS 4 jaoks.

LKF analüüsib veel standardi IFRS 4 muudatuste rakendamiseks ette nähtud kriteeriumite täitmist. Kriteeriumite täitmisel kavatab LKF rakendada standardi IFRS 9 vastuvõtmise vabastust ning sellisel juhul ei avalda see LKF-i hinnangul olulist mõju raamatupidamise aruandele.

Järgmised uued standardid ja tõlgendused ei oma LKF-i jaoks olulist mõju:

Standardi IFRS 2 muudatused: „Aktsiapõhiste maksetehingute liigitamine ja mõõtmine“

Standardite IFRS 10 ja IAS 28 „Investori ja tema sidusettevõtte või ühissetevõtte vaheline müük või varaline sissemakse“ muudatused

Standardi IAS 7 muudatused

Standardi IAS 12 muudatused: „Realiseerimata kahjumitest tulenevate edasilükkunud tulumaksu varade kajastamine“

Standardi IAS 40 muudatused: „Kinnisvarainvesteeringute ümberliigitamine“

IFRIC 22 „Välisvaluutas toimunud tehingud ja ettemakstud tasud“

IFRS-ide iga-aastased edasiarendused 8. detsembril 2016 avaldati iga-aastased IFRS-i edasiarendused 2014–2016, millega kehtestatakse kaks muudatust kahes standardis ning neist tulenevad muudatused teistes standardites ja tõlgendustes, mille tõttu muutuvad andmete esitamisel, kajastamisel ja mõõtmisel rakendatavad arvestusmeetodid. Standardi IFRS 12 „Avalikustamise nõuded osaluste kohta teistes ettevõtetes“ muudatusi kohaldatakse aruandeperioodidele, mis algavad 1. jaanuaril 2017 või hiljem ja standardi IAS 28 „Investeeringud sidus- ja ühisettevõtetesse“ muudatusi kohaldatakse aruandeperioodidele, mis algavad 1. jaanuaril 2018 või hiljem; rakendatakse tagasiulatuvalt. Lubatud on varasem rakendamine. *[Euroopa Liit ei ole seda veel heaks kiitnud.]*

LKF-i hinnangul ei avalda ükski neist muudatustest LKF-i raamatupidamise aruandele olulist mõju.

Lisa 2. Juhtkonna olulisemad hinnangud, mida on raamatupidamise aastaaruande koostamisel kasutatud

Raamatupidamise aastaaruande koostamine kooskõlas IFRS EU raamistikuga nõuab hinnangute ja eelduste põhjal otsuste tegemist. Tehtud otsused ja hinnangud avaldavad mõju bilansipäeva seisuga esitatud LKFi varadele, kohustustele, tuludele ja kuludele. Ehkki hinnangud ja otsused põhinevad juhtkonna parimal teadmisel, võib hilisem tegelik tulemus olla teistsugune.

Positsioonid, mille väärtuse leidmisel on kasutatud juhtkonna hinnanguid ning hinnangu allikas või meetod:

kasutatud riskivaba intressimäär (Lisa 12) EUR Sovereign spot (Euroopa Keskpank)

kohustused kindlustustegevusest (Lisa 11, 15, 16)

liikluskindlustuse IBNR	vähemalt 5 aasta nõuete esitamise statistika garantiifondi kahjude osas ja kindlustuskohustusest vabastatud või välisriigi sõidukiga, mille kindlustusandjal ei ole Eestis esindajat, põhjustatud kahju korral 2/12 osa viimase 12 kuu väljamakstud nõuete summast;
liikluskindlustuse RBNS	juhtumipõhine;
pensionisaaja tõenäoline eluiga	Eesti Statistikaameti 2011. a. elutabelite andmetel;
eeldused tarbijahinnaindeksile	Eesti Panga ootused aastatele 2017 ja 2019; edasi hinnangut muudetud kuni määrani 2,0%, mida rakendatakse edasi kõigil järgnevatel aastatel;
kahjukäsitluskulud	15% juhtumi hinnangulisest nõude summast (v.a erandid)
tagasinõuete väärtuse hindamine	laekumise tõenäosus 47,2% (2015: 51,6%), lähtudes kogu portfelli ajalugu hõlmavast statistikast, teised sisendid kirjeldatud lk 22;
kohustuste ja varade piisavuse hindamine	kohustuste piisavuse testi aluseks olevate rahavoogude diagrammi koostamine ning testis kasutatavate riski- ja ajategurite määramine on kirjeldatud Lisas 12. Allolevas tabelis on toodud varade ja kohustuste diskonteerimata rahavood, millede tähtajad on määratud kasutades juhtkonna hinnanguid. Tabelis toodud andmeid kasutatakse Lisas 12 kirjeldatud testi sisenditena.

tuhanded eurodes	rahavoo perioodid aastates					
	kuni 1	1-5	5-10	10-20	20-30	üle 30
	31.12.2016					
tagasinõuded, LSM ja ALK nõuded	269	406	108	196	81	6
edasikindlustuse vara	271	0	0	0	0	0
kohustused kindlustus- ja garantiifondi tegevusest	1 924	737	489	650	280	12
	31.12.2015					
tagasinõuded, LSM ja ALK nõuded	95	143	20	19	0	0
edasikindlustuse vara	274	0	0	0	0	0
kohustused kindlustus- ja garantiifondi tegevusest	1 680	557	425	543	256	39

Lisa 3. Riskid ja nende juhtimine

Riskidest üldiselt

LKFi majandustegevusega seotud riske rühmitatakse juhtimise vajadusteks alljärgnevalt: kindlustus-, turu-, krediidi-, likviidsus-, kontsentratsiooni- ja operatsioonirisk.

Nimetatud riskiklasside definitsioonid on sealjuures:

kindlustusrisk	võimalus saada kasu või kahju kindlustuskattes defineeritud ootamatutest sündmustest (kindlustusjuhtumitest);
tururisk	võimalus saada kasu või kahju finantsturu sisendite indikaatorite ootamatutest muutumisest;
krediidirisk	võimalus saada kasu või kahju vastaspoole maksevõime ootamatust muutumisest;
likviidsusrisk	võimalus saada kasu või kahju kohustuste õigeaegseks täitmiseks vajalike käibevahendite ootamatust puudumisest;
kontsentratsioonirisk	võimalus saada kasu või kahju sündmuste üheaegsest esinemisest või tagajärgede vastastikkusest võimendumisest;
operatsioonirisk	võimalus saada kasu või kahju töötajate, tegevuste/teenuste või töövahendite mittetoimimisest nende sisemise ebapädevuse ja – piisavuse tõttu või välise sündmuse mõjul.

Käesolevate definitsioonide tähenduses on:

kahju	otsene juhuslik rahaline väljaminek + saamatajäänud tulu + kapitalivajaduse kasv;
kasu	otsene juhuslik rahaline sissetulek + saadud tulu + kapitalivajaduse vähenemine;
tegevused/teenused	kõikvõimalikud tööprotsessid (sh. sisseostetud teenused), töötajate käitumisreeglid, tehniliste vahendite kasutamisiisid jms;
mittetoimimine	katkestused, pettused, vara hävimine, kohustuse mittetäitmine, igasugune juhtimiseesmärkide mittesaavutamine vms.

Kindlustusrisk

LKF on liikluskindlustuse garantiifond, kandes vaid liikluskindlustuse kindlustusriski.

LKF pakub kindlustuskatet tavapärasest kindlustustegevusest erinevalt:

- liikluskindlustuse seadus sätestab olukorrad, millal LKF peab kindlustuskaitse andma (piirikindlustus, automaatne liikluskindlustus) või kahju hüvitama (garantiifondi roll);
- edasikindlustuse lepingutest tulenevalt andis LKF kindlustuskatet lepinguaastatel 1996 kuni 2004.

Liikluskindlustuse seadus sätestab, mis tingimuste esinemisel on tegu liikluskindlustuse kindlustusjuhtumiga. Liikluskindlustuse seadus koos võlaõigusseadusega sätestab hüvitamisele kuuluva kahju ja selle ulatuse. Euroopa Liitu ja Rohelise Kaardi süsteemi kuulumise kaudu aktsepteerib Eesti liikluskindlustuse süsteem (sh. ka garantiifond) kõigi süsteemi haaratud riikide vastavat regulatsiooni ja praktikat. Selle tõttu on liikluskindlustuse riskil piiramatut kindlustussumma.

Kindlustusriski juhtimiseks kasutatakse peamiselt kolme vahendit:

- piirikindlustuse ja automaatse liikluskindlustuse hinnapoliitika
- nõude käsitlemise reeglid ning töökorraldus,
- edasikindlustus.

Piirikindlustuse hindade kujundamisel jälgitakse eelkõige asjaolu, et Eesti piirikindlustuse kate ei oleks nn kolmandate riikide sõidukite jaoks kõige odavam võimalus üleeuroopalise katte saamiseks. Piirikindlustuse sihtgrupiks on kolmandates riikides registreeritud sõidukid. Lepingute sõlmimisel tekib olukord, kus on praktiliselt võimatu objektiivselt allikast kontrollida kliendi poolt esitatud andmete ja dokumentide õigsust. Katte väljaandmine on korraldatud selliselt, et teenindamine toimuks eelkõige piiriületusel.

Automaatse liikluskindlustuse kindlustusmakse on tavalisest liikluskindlustuse maksest ligi viis korda kõrgem, kahju tekitamisel tuleb kindlustuskohustusega isikul kanda 640-eurone omavastutus.

LKFis on kirjapandud põhjalikud nõude käsitlemise reeglid. Töökorralduses järgitakse tavapäraseid rollide lahususe ja kollegiaalse otsustamise printsiipe.

Jooksvalt on LKFi kindlustusriskid kaetud mitteproportsionaalse edasikindlustuslepinguga alates 250 tuhandest eurost.

Kindlustusriski sensitiivsuse analüüs. Väljaminekuid kindlustusriski katteks võib iseloomustada läbi kahe teguri – juhtumite arv ja keskmine kahju suurus. Kahjujuhtumite arvu võimaliku muudatuse ulatus on tuletatud tuvastamata sõidukite poolt tekitatavate juhtumite arvu juhuslikkusest ning nende osakaalust kogu juhtumite arvust. Muudes segmentides on juhtumite arv stabiilne või kahanev.

tegur	väärtus	võimalik	mõju tulemile	mõju netovarale	netomõju tulemile*	netomõju netovarale*
		muutus KASV				
2016 juhtumid - piirikindlustus, garantiifond (tuvastamata ja kindluskaitseta sõidukid)						
kahjujuhtumite arv	958	10%	-6,1%	-1,0%	-6,1%	-1,0%
keskmine kahjunõue eurodes	967	5%	-3,1%	-0,5%	-3,1%	-0,5%
2015 juhtumid - piirikindlustus, garantiifond (tuvastamata ja kindluskaitseta sõidukid)						
kahjujuhtumite arv	805	10%	-35,2%	-1,1%	-35,2%	-1,1%
keskmine kahjunõue eurodes	955	5%	-17,6%	-0,5%	-17,6%	-0,5%

* Netomõju (neto edasikindlustusest) leidmisel on eeldatud, et kahjude struktuur ei muutu ning on lähtutud LKFi ajaloolisest praktikast, kus nii piirikindlustusest kui ka kindlustamata ja tundmatute sõidukite poolt tekitatud kahjud ei ole ületanud LKFi vastutuse piire.

Analüüs ei hõlma kindlustuskohustusest vabastatud sõidukiga või välisriigi sõidukiga, mille kindlustusandjal ei ole Eestis esindajat, põhjustatud kahjusid (nende kindlustustehniline mõju tulemile ja netovarale on null eurot), ülevõetud portfelli kahjusid (uusi juhtumeid baasperioodil ei esinenud) ning edasikindlustuse kahjusid (uute juhtumite kindlustustehniline mõju on samuti null eurot).

Tururisk

LKFi finantspositsiooni mõjutab intressimäärade muutumine võlainstrumentide (100% finantsinvesteeringute portfelli ning raha ja raha ekvivalendid) hindade ja kindlustuskohustuste diskontomäärade kaudu. LKF ei ole olulisel määral avatud muudele tururiskidele, s.t muude varade, s.h valuuta, aktsiad, kinnisvara, hindade muutustele, kuna investeerimisstrateegia kohaselt ja kindlustustegevuse käigus selliste riskide suhtes vahetult positsioone ei võeta.

Tulenevalt kindlustuspensionite spetsiifilisest iseloomust ja (finantsturgude mõttes) väikesest mahust, ei ole võimalik nendest tulenevaid muid riske (Eesti tarbijahinnaindeksi muutus, hüvitisajaajate oodatav eluiga) otseselt maandada. Siinkohal rakendatakse kahte võtet: kohustusi hinnatakse konservatiivselt ja investeerimisstrateegia ei ole agressiivne (kohustuste ajaline kestus ületab varade ajalist kestust). Ajalise kestuse olulise erinevusega kaasneva reinvesteerimisrisi mõju on väike (intressikõver on viimastel aastatel olnud väga lame) ning seda riski arvestades on valitud kasutatav netodiskontomäär.

Investeeringute portfelli intressiriski profiil on avatud Lisas 5.

Intressiriski sensitiivsuse analüüs on toodud lisa 12, tabel 12.3. Analüüs hõlmab kõiki intressiriskile avatud finantsvarasid ja -kohustusi. Mõju netovarale on intressimäär 50 baaspunktilisel kasvamisel miinus 65 (2015: miinus 17) tuhat eurot ja intressimäär 50 baaspunktilisel vähenemisel 73 (2015: 9) tuhat eurot.

Krediidirisk

LKFi finantspositsioonist 99% on krediidiriskile avatud. Olulisemad positsioonid ja nendega seotud reeglid:

- ☞ finantsvarade portfellis on lubatud minimaalne vastaspoole krediidireiting Baa2; erandina on aktsepteeritavad Eesti tegevusloaga pangad, kes ei oma reitingut, samuti Põhja- Euroopa avalikult kaubeldavad väärtpaberid.
- ☞ edasikindlustuslepingute sõlmimisel peab partnerite finantstugevuse reiting olema 'A3;
- ☞ nn rohelise kaardi kahjude tagasinõuete puhul on kindlustusandja makseviivituse puhul võimalik nõue esitada vastava riigi rohelise kaardi büroole, rakendub ka süsteemi sisereeglites ette nähtud 12%-line intressimäär;
- ☞ LKFi liikmed on kindlustusandjad, kelle tegevuse jätkusuutlikkuse tagamine on teiste hulgas nii kohaliku kui ka välismaise seadusandja ja järelvalve oluline eesmärk.

Krediidiriskile avatud finantsinstrumentide ja kindlustuslepingutest tulenevate nõuete vastaspoole reitingud klasside lõikes

LKF juhib oma varadega seotud finantsriske vastaspoole miinimumreitingu põhiselt, võrreldes erinevate reitinguagentuuride (Moody's, S&P, Fitch, Composite) antud hinnanguid. Kui ühe emitendi ja/või tehingu suhtes on reitinguagentuurid andnud erinevaid, omavahel mittevõrreldavaid reitinguid, lähtutakse piirangute rakendamisel madalaimast reitingust. Eestis tegutsevate pankade puhul lähtume arusaamast, et tütarettevõtetele emafirma reitinguid ei laienda, aga filiaalidele laiendame (esimene on eraldi seisev juriidiline, filiaali puhul on sisuliselt tegemist ettevõtte müügiesindusega Eestis). Tabeli pealses on kasutatud S&P skaalat.

<i>tuhanded eurod</i>	AAA	AA	A	BBB	BB	reitinguta	kokku
31.12.2016	545	0	6 365	2 817	1 385	5 910	17 021
raha (Lisa 4)	0	0	2 465	0	0	2 667	5 132
finantsinvesteeringud (Lisa 5)	545	0	3 653	2 817	1 385	1 617	10 016
varad edasik.lepingutest (Lisa 6)	0	0	247	0	0	47	294
nõuded kindlustustegevusest (Lisa 7)	0	0	0	0	0	1 277	1 277
nõuded liikmetele jm (Lisa 7*)	0	0	0	0	0	303	303
31.12.2015	0	1	5 076	4 121	1 194	3 704	14 096
raha (Lisa 4)	0	0	1 015	0	0	1 060	2 075
finantsinvesteeringud (Lisa 5)	0	0	3 826	4 121	1 194	2 087	11 228
varad edasik.lepingutest (Lisa 6)	0	1	236	0	0	47	284
nõuded kindlustustegevusest (Lisa 7)	0	0	0	0	0	314	314
nõuded liikmetele jm (Lisa 7*)	0	0	0	0	0	196	196
muutus	545	-1	1 288	-1 304	190	2 206	2 925

* Lisa 7 väljaarvatud "Tulevate perioodide kulude ettemaksud" summas 12 877 (2015: 17 947) eurot.

Reitinguta nõuete (nõuded liikmetele ja kindlustustegevusest tulenevad nõuded) hulgas on nõuded kindlustuskatet mitteomavate sõidukite omanike vastu (2,4 miljonit eurot), mille laekumise tähtaeg ning suurus ei ole usaldusväärselt mõõdetav ning mis tulenevalt nimetatud kahtlustest on alla hinnatud 89% ulatuses (2,2 miljonit eurot). Ülejäänud nõuete vastaspooleks on kas Eesti riik või kindlustusandjad, kelle krediitkvaliteedi suhtes LKFi juhatusel kahtlused puuduvad.

Reitinguta finantsinstrumentide maksetähtaegade analüüs

LKFi krediidiriskile avatud finantsvaradest on maksetähtaegadega otseselt seotud nõudeid 3,3% (2015: 1,7%), analüüs ei hõlma finantsinvesteeringud ning kindlustustehniliste eraldistega seotud varasid ning tagasinõudeid eraldistelt. Finantsinvesteeringute positsioonide likviidsus on toodud alalõigus 'Likviidsusrisk'. Kindlustustehniliste eraldistega seotud varade ning nõuete (Lisa 6, Lisa 7, Tabel 7.1 tagasinõuded reservilt) realiseerumistähtajad ja väärtused on otseselt seotud kohustuste realiseerumisega, mille hinnangulised diskonteerimata rahavood on toodud Lisas 2.

Saabumata tähtajaga nõuete puhul ei ole LKFiil kahtlusi nende õigeaegse ning märgitud väärtuses laekumise suhtes. Aruande koostamise hetkeks on allahindamata nõuetest laekunud 69% ehk 271,9 tuhat eurot (2015: 95% ehk 225,0 tuhat eurot). Aruandeperioodi jooksul on bilansist välja kantud ebatõenäoliselt laekuvaid nõudeid summas 328,6 (2015: 405,3) tuhat eurot, vt Lisa 7 Tabel 7.2.

<i>nõude olek perioodi lõpus</i>	31.12.2016	31.12.2015	muutus
nõuded (v.a. tagasi- ja kõrgendatud kindlustusmakse nõuded, pankrotimenetluse vastu olevad nõuded)	393 515	236 513	157 002
maksetähtaeg saabumata	340 069	221 004	119 065
maksetähtaeg saabunud	45 467	13 441	32 026
vaidlustatud nõuded, uus tähtaeg määramata	7 979	2 068	5 912
kogumina alla hinnatud nõuded*	278 314	137 806	140 508
nõuded	2 433 820	1 533 575	900 245
nõuete väärtuse langus	-2 155 506	-1 395 769	-759 737
individuaalselt alla hinnatud nõuded	0	0	0
nõuded	126 596	126 596	0
nõuete väärtuse langus	-126 596	-126 596	0
kokku	671 829	374 319	297 510

* Tagasinõuete, kõrgendatud kindlustusmakse (LSM) ja automaatse liikluskindlustuse (ALK) nõuete tuleviku rahavoogude nüüdsväärtused on leitud kasutades sisemist intressimäära. Kasutatud mudeli olulised sisendid on alljärgnevad:

- ⊕ portfelli kestvus 5 (2015:5) aastat, perioodide arv rahavoogude prognoosis, lähtuvalt nõuete summast ja laekumise tempost;
- ⊕ laekumise tõenäosus 47,2% (2015: 51,6%), lähtudes ajaloolisest laekunud/mahakantud nõuete suhtest;
- ⊕ portfelli majandamises kaasatud töötajate arv, nendega seotud kulud 33,1 tuhat eurot ühiku kohta, ühikukulude kasv 2,9% (2015: 33,5 tuhat eurot, kasv 2,9%)
- ⊕ keskmine diskontomäär miinus 0,71 (2015: 0,22%), kasutatud EUR Sovereign spot (Euroopa Keskpank).

Finantsriskidest üldiselt arvestades olukorda turgudel

Reaalmaajanduse langus on kaasa toonud ülimalad, lausa olematud baasintressi määrad, väga erinevad ja muutlikud hinnangud laenajate maksevõimele. LKFi investeringute portfelli koosneb valdavalt nõuetest krediidasutustele ja valitsuste võlakirjadest. Juhtkond on veendunud nõuete vastaspoolte võimes oma kohustusi valitud investeerimishorisoni ulatuses teenindada. Reinvesteeringu uuendatakse informatsiooni intressi – ja krediidiriski väljavaadete kohta. Juhtkonna hinnangul on LKFi finantspositsioon turgude olukorda arvestades asjakohaselt hinnatud. Madal intressitase ja riskantsete kohustuste tasumine võib anda motiivi ja võimaluse senise investeerimisstrateegia ümbervaatomiseks. Võlaturu ootamatute liikumiste mõju ulatust ei ole võimalik hinnata ega selle vastu ennast täielikult kaitsta.

Kontsentratsioonirisk

Riski kontsentratsioon tähendab ebapiisavalt hajutatud varade ja/või kohustuste portfelliga seotud suurema kahjumi riski.

LKFi majandustegevus on seotud ühe kindlustusliigiga, mistõttu kindlustusriski kontsentreerumist on võimatu vältida. Arengud Eesti majandusruumis ja eriti õigussüsteemis mõjutavad oluliselt väljamaksete suurust ja võimet tagasinõudeid realiseerida. Liikluskindlustuse infosüsteemi teenuste osutamisel sõltub LKFi oluliselt kahe teenusepakkuja ja üksikute töölepingu alusel kaasatud spetsialistide tegevuse tagajärgedest. Liikluskindlustuse infosüsteemi teenused on ärikriitilised kõikide liikluskindlustuse kindlustusandjate jaoks nii müügi kui ka kahjukäsitlustehingute teostamisel.

Varade poole riski kontsentratsioon puudutab investeerimisportfelliga seotud vastaspoolte turu- ja krediidiriske.

Turu- ja krediidiriskide kontsentreerumine riikide lõikes

<i>riik</i>	31.12.2016	31.12.2015	muutus
Eesti	1 544 604	1 142 766	401 838
Austria	205 484	208 709	-3 225
Läti	618 864	519 825	99 039
Norra	1 049 348	484 982	564 366
Prantsusmaa	501 539	494 782	6 757
Rootsi	1 644 353	1 810 199	-165 846
Saksamaa	193 565	1 093 801	-900 236
Soome	3 154 403	3 152 930	1 473
Taani	1 104 234	2 205 553	-1 101 319
Ühendkuningriigid	0	114 190	-114 190
kokku	10 016 394	11 227 737	-1 211 343

Turu- ja krediidiriskide kontsentreerumine sektorite (tegevusalade) lõikes

<i>tegevusala</i>	31.12.2016	31.12.2015	muutus
avalik sektor	545 191	0	545 191
elektroonika	595 514	611 671	-16 157
energeetika	1 733 399	1 546 775	186 624
finants	4 682 192	5 728 900	-1 046 708
jaekaubandus	841 914	829 489	12 425
kinnisvara	496 914	491 276	5 638
lennundus	545 243	531 610	13 633
puidutööstus	576 027	582 452	-6 425
taristu	0	905 564	-905 564
kokku	10 016 394	11 227 737	-1 211 343

Likviidsusrisk

LKFi puhul võivad likviidsusprobleemid tekkida seoses suurte kahjude väljamaksetega ning maksejõuetu kindlustusandja portfelli ülevõtmisega.

Esimesel juhul peab tavapäraselt edasikindlustusvõtja teostama kahju väljamakse enne, kui tekib võimalus kätte saada edasikindlustusandja osa vastavast maksest. LKFi aruandeperioodi lõpu kahjuportfelli hinnates on suurim võimalik ühekordne makse ligi 300,8 tuhat eurot.

Arvestades ebakindlust kindlustuskohustuste ajastamisel, on finantsvarade portfelli koostamisel hoidutud väga pikaajalistest paigutustest, mis samas oluliselt kahandavad võimalusi teenida intressi – ja/või krediidiriski võtmise arvelt. Kindlustuskohustuste ning nende vastas olevate varade eeldatavad diskonteerimata rahavood on toodud Lisas 12 ja ka leheküljel 19 tabelis.

Maksejõuetu kindlustusandja portfelli ülevõtmise protsess on reglementeeritud kindlustustegevuse ja liikluskindlustuse seaduses ning eeldab spetsiifilise finantseerimisplaani koostamist, kus on võimalik toetuda LKFi netovarale, erakorralistele liikmemaksudele ja/või muudele allikatele.

Finantsinvesteeringute positsiooni likviidsus

lepinguline tähtaeg	31.12.2016	31.12.2015	muutus
kuni 1 aasta	6 893 936	2 087 240	4 806 696
1 kuni 5 aastat	2 367 228	8 823 960	-6 456 732
üle 5 aasta	755 230	316 537	438 693
kokku	10 016 394	11 227 737	-1 211 343
keskmine päevade arv	2 005	2 594	-589

Operatsioonirisk

Olulised operatsiooniriskid LKFi tegevuses tekivad (sulgudes kirjeldavad majandusnäitajad aruandeperioodi kohta või selle lõpu seisuga):

- ☞ finantsvarade juhtimises (varade maht aruandeperioodi lõpus 10,0 miljonit eurot läbi 30 erineva tehingu (2015: 11,2 miljonit eurot 42 tehingus))
- ☞ kahjukäsitlustoimingutes (1 138 väljamakset summas 970,5 tuhat eurot (2015: 1 044 makset, summas 890,0 tuhat eurot)),
- ☞ liiklusõnnetuste põhjustajate vastu esitatud tagasinõuete ning lepinguta sõidukite menetluse ja automaatse liikluskindlustuse majandamisel (nõuete summa 2,43 (2015: 1,53) miljonit eurot),
- ☞ kindlustuskohustuste hindamisel (kohustuste summa 4,40 (2015: 3,60) miljonit eurot),
- ☞ liikluskindlustuse infosüsteemi käiguhoidmisel (teenindatavate ärikriitiliste tehingute väärtus 78,45 (2015: 69,97) miljonit eurot).

Võimalused nimetatud operatsioonide toetamiseks ja kontrollimiseks infotehnoloogiliste vahenditega, ehk inimfaktori välistamiseks, on piiratud. LKF rakendab sisekontrolli parimat praktikat kahjude ennetamiseks.

Kapitali juhtimine

LKFi omakapitalina käsitletakse varade ja kohustuste vahet (netovara). LKF kasutab oma netovara Liikluskindlustuse seadusest tulenevate ülesannete täitmiseks. Nõuded kapitali suurusele on kehtestatud kindlustustegevuse ja liikluskindlustuse seadusega.

Liikluskindlustuse seadus kehtestab nõuded LKFi netovara suurusele, mis peab vastama 10 protsendile tema liikmete kohustusliku liikluskindlustuse tehniliste brutoeraldiste summast. Nimetatud nõuet arvestatakse majandusaasta eelarve planeerimisel kehtestatava liikmemaksusummaa suuruse leidmisel.

	31.12.2016	31.12.2015	muutus
10% koguturu brutoeraldistest	11 659 661	10 340 162	1 319 499
netovara suurus perioodi lõpus	12 692 304	10 711 145	1 981 159
nõude täitmine	108,9%	103,6%	5,3%

Vastavalt LKF põhikirjale jagatakse ühingu lõpetamisel pärast võlausaldajate nõuete rahuldamist järele jäänud vara LKFi liikmete vahel võrdselt, kui seadus mille alusel LKF on loodud ja tegutseb ei sätesta teisiti. LKFi lõpetamine on lubatud üksnes juhul kui see on sätestatud seaduses või seaduse muudatuses, mille alusel LKF on loodud ja tegutseb.

Solventsus 2

1. jaanuaril 2016. aastal hakkas kehtima uus kindlustustegevuse seadus. Selles reguleeriti täpsemalt ka andmekaitsega seonduvat aga peamine muudatus tulenes Euroopa Liidu nn. Solventsus 2 direktiivi nõuete Eesti õigusruumi üle võtmise kohustusest. Seni kehtinud seadusega võrreldes muutusid nõuded kindlustusandja maksejõulisuse hindamisele ning lisandusid uued nõuded kindlustusandjate juhtimisele ja järelvalvele. Reguleerimise peamine eesmärk on kindlustussektori võimekuse suurendamine kindlustusteenuse tarbija kaitseks Euroopa Liidu ühtses majandusruumis.

Solventsus 2 regulatsioon rakendub LKF-ile vaid piiratud ulatuses. Konkreetsed nõuded on määratletud liikluskindlustuse seaduse § 71. LKF peab täitma uuest seadusest tulenevaid nõudeid juhtimisele, investeerimistegevusele, edasikindlustusele, aktuaari funktsioonile, audiitorkontrollile ning oma riskide ja maksevõime hindamisele. Nimetatud seadus kätkeb endas veel terve rida eelpool nimetatud nõudeid kindlustusandjale aga LKF-ile need ei kohaldu (n. järelvalvelise aruandluse nõue jne.).

Lisa 4. Raha

	31.12.2016	31.12.2015	muutus
nõudmiseni hoiused	5 131 661	2 075 093	3 056 568
kokku	5 131 661	2 075 093	3 056 568

Lisa 5 . Finantsinvesteeringud

Käesolevas lisas esitatud finantsinvesteeringute portfelli struktuuri ülevaade ja vastavate keskmiste arvutused on teostatud, arvestades kvalitatiivsete näitajate väärtusi tehingute kaupa vastavate perioodide lõpus.

Tabel 5.1. Finantsinvesteeringud instrumendi liikide lõikes

instrumendi liik	31.12.2016	31.12.2015	muutus
tähtajaline hoius	1 230 636	600 798	629 838
muutuva tulumääraga võlakirjad	5 486 439	7 131 955	-1 645 516
muutumatu tulumääraga võlakirjad	3 299 319	3 494 984	-195 665
kokku	10 016 394	11 227 737	-1 211 343

Arvestades IFRS 13 poolt sätestatud õiglase väärtuse määramise hierarhia kolme taset, kuulusid õiglases väärtuses kajastatavad finantsinvesteeringud summas 8 785 758 (2015: 10 626 939) eurot aruandekuupäeva seisuga tasemesse I (noteeritud hinnad identsetele varadele või kohustustele aktiivsetel turgudel).

Tabel 5.2. Tulud finantsvarade kategooriate lõikes

finantsinvesteeringute kategooriad	2016	2015
õiglases väärtuses muutusega läbi tulude ja kulude aruande	246 048	61 775
sh. kasum/kahjum õiglase väärtuse muutusest	57 651	-210 713
intressitulu	188 397	272 488
intressitulu tähtajalistelt hoistelt	2 459	5 348
valuutakursi muutus	3 649	4 149
kokku	252 156	71 272

Tabel 5.3. Finantsinvesteeringute õiglane väärtus

Raamatupidamise aastaaruandes kajastatud finantsvarade õiglased väärtused ei erine oluliselt nende raamatupidamislikust väärtusest.

Lisa 6 . Varad edasikindlustuslepingutest

	31.12.2016	31.12.2015	muutus
edasikindlustaja osa - RBNS	271 395	273 500	-2 105
nõuded edasikindlustusest	22 728	10 441	12 287
kokku	294 123	283 941	10 182

Edasikindlustuslepingutega seotud varad, mis kajastaksid lepingute lõpetamisel nii realiseeritud krediidikahjusid kui ka lõpetamise tõttu võimalikku katmata jäävat kindlustusriski, ei ole alla hinnatud. Vastavad riskid on arvesse võetud nii omavahendite normatiivi arvutuses kui ka netovara piisavuse hindamisel.

Lisa 7. Nõuded kindlustustegevusest ja muud nõuded

	31.12.2016	31.12.2015	muutus
nõuded kindlustustegevusest	1 550 419	499 891	1 050 528
nõuded piirikindlustuse vahendajale kindlustuskohustusest või välisriigi sõiduki hüvitiste tagasinõuded	840	960	-120
nõuded liikmetele (Lisa 18)	89 484	22 990	66 494
ALK, LSM ja tagasinõuded (tabel 7.1)	273 802	186 099	87 703
muud nõuded	1 185 780	283 422	902 358
arveldamine EKsLga (Lisa 18)	513	6 420	-5 907
tulevaste perioodide kulude ettemaksud	28 876	9 604	19 272
kokku	1 592 172	527 442	1 064 730

Tabel 7.1. Tagasinõuded ja kõrgendatud kindlustusmakse nõuded (Lisa 21)

	31.12.2016	31.12.2015	muutus
tagasinõuded eraldistelt	907 466	145 616	761 850
kindlustuskohustusest sõidukite kahjud	21 502	26 109	-4 607
välisriigi sõidukid	885 964	119 507	766 457
tagasinõuded põhjustajatelt	119 499	85 875	33 624
nõuete summa kokku	1 045 003	955 653	89 350
ebatõenäoliselt laekuv osa	-925 504	-869 778	-55 726
automaatkindlustuse makse (ALK) nõuded	145 650	26 818	118 832
nõuete summa kokku	1 273 687	298 450	975 237
ebatõenäoliselt laekuv osa	-1 128 037	-271 632	-856 405
kõrgendatud kindlustusmakse (LSM) nõuded	13 165	25 113	-11 948
nõuete summa kokku	115 130	279 472	-164 342
ebatõenäoliselt laekuv osa	-101 965	-254 359	152 394
kokku	1 185 780	283 422	902 358

Tagasinõuded eraldistelt hõlmab kindlustuskohustusest vabastatud sõidukiga või välisriigi sõidukiga, mille kindlustusandjal ei ole Eestis esindajat, põhjustatud kahju eraldiste seda osa, mis kohustatud osapool tasub LKFi peale kahjunõude väljamaksmist kannatanule. Nimetatud eraldiste ja tagasinõuete muutuste mõju LKFi aruandeperioodi tulemile on null.

Tabel 7.2. Tehtud allahindlused

	31.12.2016	31.12.2015	muutus
nõuded kindlustustegevusest ja muud nõuded	2 282 102	1 522 365	759 737
sh tagasinõuded (tabel 7.1)	925 504	869 778	55 726
LSM nõuded (tabel 7.1)	101 965	254 359	-152 394
ALK nõuded (tabel 7.1)	1 128 037	271 632	856 405
muud nõuded	126 596	126 596	0
kokku	2 282 102	1 522 365	759 737

2016. ja 2015. aastal ebatõenäoliseks hinnatud nõuetest laekus 10,5 tuhat eurot. 31.12.2015 seisuga ebatõenäoliseks hinnatud nõuetest on 2016. aasta jooksul lootusetuteks tunnistatud ning bilansist välja kantud tagasinõudeid ning LSM ja ALK nõudeid summas 328,6 (2015: 405,3) tuhat eurot.

Lisa 8. Immateriaalne põhivara

	liiklus- kindlustuse infosüsteem	maj.arvest ja dok.haldus tarkvara	tarkvara litsentsid	immateriaalne põhivara kokku
seisuga 01.01.2015				
soetusmaksumus	1 545 719	7 215	32 962	1 585 896
akumuleeritud kulum	-1 065 975	-4 605	-30 729	-1 101 309
jääkväärtus 01.01.2015	479 744	2 609	2 233	484 586
soetamine	18 315	1 073	0	19 388
perioodi kulum	-183 643	-1 545	-2 233	-187 421
jääkväärtus 31.12.2015	314 416	2 138	0	316 553
seisuga 01.01.2016				
soetusmaksumus	1 564 034	8 288	32 962	1 605 284
akumuleeritud kulum	-1 249 618	-6 150	-32 962	-1 288 730
jääkväärtus 01.01.2016	314 416	2 138	0	316 553
soetamine	23 035	0	0	23 035
perioodi kulum	-157 343	-1 635	0	-158 978
jääkväärtus 31.12.2016	180 108	503	0	180 610
seisuga 31.12.2016				
soetusmaksumus	1 587 069	8 288	32 962	1 628 319
akumuleeritud kulum	-1 406 961	-7 785	-32 962	-1 447 708
jääkväärtus	180 108	503	0	180 610

31.12.2016 seisuga on immateriaalse põhivara hulgas 919,2 tuhande euro väärtuses vara, mille jääkväärtus on null, kuid mis on endiselt kasutuses.

Lisa 9. Materiaalne põhivara

	mööbel ja kontori sisustus	kontori tehnika	põhivara kokku
seisuga 01.01.2015			
soetusmaksumus	210 102	51 392	261 494
akumuleeritud kulum	-169 310	-46 930	-216 239
jääkväärtus 01.01.2015	40 792	4 462	45 254
soetamine	1 176	7 759	8 935
perioodi kulum	-19 045	-8 000	-27 045
jääkväärtus 31.12.2015	22 923	4 221	27 144
seisuga 01.01.2016			
soetusmaksumus	211 278	59 151	270 429
akumuleeritud kulum	-188 355	-54 930	-243 285
jääkväärtus 01.01.2016	22 923	4 221	27 144
soetamine	1 388	7 997	9 385
perioodi kulum	-14 165	-3 875	-18 040
jääkväärtus 31.12.2016	10 145	8 344	18 489
seisuga 31.12.2016			
soetusmaksumus	212 666	67 148	279 814
akumuleeritud kulum	-202 520	-58 804	-261 325
jääkväärtus	10 145	8 344	18 489

31.12.2016 seisuga on immateriaalse põhivara hulgas 244,6 tuhande euro väärtuses vara, mille jääkväärtus on null, kuid mis on endiselt kasutuses.

Lisa 10. Muud kohustused

	31.12.2016	31.12.2015	muutus
väljamaksmata kahjunõuded	2 690	0	2 690
kohustused hankijatele	59 285	74 787	-15 502
kohustused Maksu- ja Tolliametile	31 404	29 748	1 656
maksud töötasult	31 035	29 166	1 869
ettevõtte tulumaks, käibemaks	369	582	-213
kohustused töövõtjatele, puhkusereserv	44 694	44 169	525
kokku	138 073	148 704	-10 631

Lisas 10 nimetatud kohustused on realiseeritavad lähima 12 kuu jooksul, mistõttu võib neid lugeda lühiajalisteks kohustusteks.

Lisa 11. Kohustused kindlustustegevusest

	31.12.2016	31.12.2015	muutus
bruto eraldised	4 403 072	3 598 061	805 011
ettemakstud kindlustusmaksete eraldis	104	1 198	-1 094
rahuldamata nõuete eraldis - RBNS	3 608 013	2 877 214	730 799
rahuldamata nõuete eraldis - IBNR	713 825	711 597	2 228
möödumata riskide eraldis	81 130	8 052	73 078
edasikindlustaja osa eraldistes –RBNS (Lisa 6)	271 395	273 500	-2 105
neto eraldised			
ettemakstud kindlustusmaksete eraldis	104	1 198	-1 094
rahuldamata nõuete eraldis - RBNS	3 336 618	2 603 714	732 904
rahuldamata nõuete eraldis - IBNR	713 825	711 597	2 228
möödumata riskide eraldis	81 130	8 052	73 078
kokku neto eraldised	4 131 677	3 324 561	807 116

Eraldiste bilansiliste väärtuste muutused aruandeperioodis on toodud Tabelis 11.1 ja Lisas 16.

Tabel 11.1 Kohustused kindlustustegevusest valdkondade lõikes

	RNE muutus (+) kasv	EDK osa muutus (-) kasv	EPE muutus (+) kasv	muutus	eraldised seisuga 31.12.2016	eraldised seisuga 31.12.2015
kindlustustegevus	7 340	2 105	-1 094	8 351	2 517 895	2 509 544
piirikindlustus	0	0	-1 094	-1 094	104	1 198
edasikindlustus	7 713	2 105	0	9 818	2 423 621	2 413 803
maksejõuetus*	-373	0	0	-373	94 170	94 543
tegevus garantiifondina	798 765	0	0	798 765	1 613 782	815 017
kindlustuslepinguta sõidukid	107 973	0	0	107 973	508 679	400 706
tuvastamata sõidukid	-71 058	0	0	-71 058	197 637	268 695
kindlustuskohustuseta või välisriigi sõidukid	761 850	0	0	761 850	907 466	145 616
neto eraldised kokku	806 105	2 105	-1 094	807 116	4 131 677	3 324 561

*ülevõetud ASA ja Ühiskindlustuse nõuded

Lisa 12. Kohustuste ja varade piisavuse test

Testi eesmärk on hinnata kindlustusmatemaatiliselt arvatud kindlustusriskidest tulenevate kohustuste piisavust, analüüsides jooksvaid hinnanguid tulevaste rahavoogude kohta, arvestades turul valitsevaid intressimäärasid ja inflatsiooni ootusi. Olemasolevate kohustuste kestvusest ja tingimustest lähtudes on inflatsiooni muutumise mõju testitud ainult liikluskindlustuse perioodilistest hüvitistest tulenevate kohustuste suhtes.

Eeltööna on:

- ☞ koostatud diskonteerimata rahavoogude diagramm sammuga 1 aasta, kokkuvõtte on toodud tabelis 12.2;
- ☞ leitud rahavoogude puhasnüüdisväärtus (mitmeperioodilise rahavoogude diskonteerimise mudeliga). Diskonteeritud väärtused on arvatud kasutades EUR Sovereign SPOT tulumääradest koostatud tootluskõverat, kus üle 30 aastase lõpptähtaja määr on võrdsustatud 30 aastase määraga.
- ☞ kohustuste ja varade koosmõju hindamise testi jaoks on tehtud rahavoogude diagramm finantsvarade kohta, kasutades järgmiseid eelduseid:
  - ☞ nõuded (va tagasinõuded) realiseeruvad ühe aasta jooksul,
  - ☞ tagasinõuded on periodiseeritud kuni 5- aastasele eeldatavale laekumisperiodile,
  - ☞ kindlustuskohustuseta või välisriigi sõiduki hüvitiste tagasinõuded realiseeruvad samal perioodil kui nendega seotud kohustused,
  - ☞ finantsinvesteeringud laekuvad vastavalt lepingus toodud tähtajale,
  - ☞ edasikindlustuse varad realiseeruvad samal perioodil kui nendega seotud kohustused.

Rahavoogude diagrammi koostamisel on kasutatud hinnangut, kus inflatsioonitegur liigub 2,8%-lt 2,0%-ni järgneva kümne aasta jooksul ja jääb sealt edasi samaks. Kasutatud riskivaba rahahind on toodud tabelis 12.1.

Tabel 12.1. Riskivaba rahahind

Euroopa keskpank	aastad					
	kuni 1	1-5	5-10	10-20	20-30	üle 30
EUR Sovereign SPOT 31.12.2016	-0,80%	-0,46%	0,24%	0,75%	1,00%	1,00%
EUR Sovereign SPOT 31.12.2015	-0,40%	-0,11%	0,63%	1,28%	1,63%	1,63%

Tabel 12.2. Diskonteerimata rahavoogude diagramm

tuhanded eurod	rahavoo perioodid aastates						
	kuni 1	1-5	5-10	10-20	20-30	üle 30	kokku
varad	9 286	6 825	330	216	130	817	17 604
kohustused	2 062	737	489	650	280	12	4 231
netorahavoog 31.12.2016	7 224	6 088	-159	-434	-150	804	13 373
varad	5 073	9 265	20	23	3	0	14 384
kohustused	1 841	560	431	552	263	39	3 686
netorahavoog 31.12.2015	3 231	8 705	-411	-529	-260	-39	10 698

Tabel 12.3. Intressiriskile avatuse test

tuhanded eurod	Kui normaliseeritud diskonteerimisel kasutatav määr...							
	bilansiline väärtus	rahavoo puhasnõudis väärtus	suureneb 50bp	väheneb 50bp	suureneb 100bp	väheneb 100bp	suureneb 200bp	väheneb 200bp
varad	17 034	17 420	-195	214	-372	451	-686	1 008
kohustused	4 460	4 541	-129	141	-248	294	-458	647
neto rahavoog 31.12.2016	12 574	12 878	-65	73	-124	156	-227	362
varad	17 034	17 420	-119	122	-236	246	-462	502
kohustused	4 460	4 541	-88	131	-183	256	-352	544
neto rahavoog 31.12.2015	12 574	12 878	-32	-9	-53	-10	-111	-43

Kohustuste adekvaatsuse testi tulemus viitab LKFi kindlustustehniliste eraldiste arutamise põhimõtete järgi üles võetud kohustuste puudujäägile summas 81 130 eurot. Puudujääk on kajastatud eraldiste koosseisus „möödumata riskide eraldisena“.

Tabel 12.4. Inflatsiooniriskile avatuse test

tuhanded eurod		Kui aastase püsiva makse arutamisel kasutatav inflatsioonimäär							
		bilansiline väärtus	rahavoo puhasnõudis väärtus	suureneb 100bp	väheneb 100bp	suureneb 200bp	väheneb 200bp	suureneb 400bp	väheneb 400bp
perioodilised hüvitised	31.12.2016	2 012	2 108	252	-216	546	-401	1 299	-701
perioodilised hüvitised	31.12.2015	1 639	1 690	199	-170	434	-315	1 043	-548

Lisa 13. Muu tulu

	2016	2015
kahjunõuete käsitletasu*	28 125	24 315
Cabase litsentsitasud	79 917	79 398
teistele osutatud teenused	10 114	10 071
saadud viivised	844	1 803
muud	845	1 211
kokku	119 845	116 798

*kindlustuskohustusest vabastatud sõidukiga või välisriigi sõidukiga, mille kindlustusandjal ei ole Eestis esindajat, põhjustatud kahju käsitlemise eest võetud tasu

Lisa 14. Kulud

	2016	2015
tööjõud	-804 555	-770 279
koolitus, meeskonnatöö	-16 813	-14 185
kontori haldus	-151 102	-146 143
koostöö liikmete ja partneritega	-83 482	-48 978
infotehnoloogia arendus	-464 450	-484 380
Cabase all-litsentsidena edasi esitatud kulud	-373 381	-359 942
ostetud teenused, muud tegevuskulud	-221 558	-136 691
kokku	-2 115 341	-1 960 598

Tabel 14.1 Tööjõukulud

	2016	2015
töötajad	-514 149	-494 003
juhatus	-253 284	-242 134
nõukogu	-18 852	-19 380
liikluskindlustuse lepitusorgan	-18 271	-14 761
kokku	-804 555	-770 279

LKFi oli aruandeperioodi lõpu seisuga töölepinguga töötajaid 16 (täiskohani ümardatult), juhatuse liikmeid neli ning nõukogu liikmeid viis (2015: vastavalt 15, 4, 6).

Juhatuse ja töötajate tasustamine põhineb põhipalkadel, mis on lepinguliselt fikseeritud. Juhatuse liikmetel ja üksikutele töötajatele on lisaks põhipalgale ette nähtud ka tulemustasu komponent, mis ei moodusta samas määravat osa isiku aasta sissetulekust. Tulemustasu määramisel lähtutakse ennekõike juhatuse liikmete ja töötajate poolt aastaeesmärkide täitmisest ning see ei ole majandustulemustest otseselt sõltuv. Viimase põhimõtte läbi on välistatud juhatuse ja töötajate võimalik huvide konflikt ja majandustulemuste moonutamise vajadus võimalikust lühiajalisest isiklikust kasust lähtudes.

Alates 01.10.2014 lahendab liikluskindlustuse lepitusorgan liikluskindlustuse lepingust, kahju hüvitamisest, liikluskindlustuse seadusest või liikluskindlustuse seaduse alusel esitatud tagasinõudest tulenevaid vaidlusi.

Meeskonna arendamiseks on aruandeperioodil kulusid tehtud 10,1 (2015: 5,5) tuhat eurot. Muid olulisi soodustusi LKF oma töötajatele teinud ei ole.

LKF on moodustanud seltsingu Eesti Kindlustusseltside Liiduga kindlustussektori koostööülesannete säästlikuks täitmiseks.

Lisa 15. Neto esinenud kahjunõuded (vt Lisa 11)

	makstud kahjud; regress (-)	EDK osa makstud kahjudes	RNE muutus (+)kasv	RNE regressi muutus (-) kasv	EDK osa muutus (-)kasv	eraldise ja nõude muutus	kahjunõuded neto 2016
2016							
kindlustustegevus	-65 440	12 287	7 340	0	2 105	9 445	-62 598
piirikindlustus	1 181	0	0	0	0	0	1 181
edasikindlustus	-67 912	12 287	7 713	0	2 105	9 818	-65 443
maksejõuetus	1 291	0	-373	0	0	-373	1 664
tegevus garantiifondina	-472 840	0	798 765	-761 850	0	798 765	-509 755
kindlustuslepinguta sõidukid	-133 972	0	107 973	0	0	107 973	-241 945
tuvastamata sõidukid	-338 868	0	-71 058	0	0	-71 058	-267 810
kindlustuskohustuseta või välisriigi sõidukid	0	0	761 850	-761 850	0	761 850	0
kokku	-538 280	12 287	806 105	-761 850	2 105	808 210	-572 353

	makstud kahjud; regress (-)	EDK osa makstud kahjudes	RNE muutus (+)kasv	RNE regressi muutus (-) kasv	EDK osa muutus (-)kasv	eraldise ja nõude muutus	kahjunõuded neto
2015							
kindlustustegevus	-84 544	4 131	-141 247	0	6 423	-134 824	54 411
piirikindlustus	219	0	0	0	0	0	219
edasikindlustus	-83 345	4 131	-128 223	0	6 423	-121 800	42 586
maksejõuetus	-1 418	0	-13 024	0	0	-13 024	11 606
tegevus garantiifondina	-413 293	0	83 569	14 927	0	83 569	-511 789
kindlustuslepinguta sõidukid	-79 393	0	20 030	0	0	20 030	-99 423
tuvastamata sõidukid	-333 900	0	78 466	0	0	78 466	-412 366
kindlustuskohustuseta või välisriigi sõidukid	0	0	-14 927	14 927	0	-14 927	0
kokku	-497 837	4 131	-57 678	14 927	6 423	-51 255	-457 378

Lisa 16. Kahjude kujunemine

Kahjude kujunemine sisaldab hinnanguid kahjunõude suurusele (ehk eraldisele) juhtumiaastal ning hinnanguid aruandeaastal. Esiolguks antud hinnangud kahjunõuetele ning käsitlemise protsessis saadud lisainformatsiooni põhjal tehtud hinnangud aruandeaastal erinevad kuni skaalal 2-21%, erandina on erinevus 2009 aasta juhtumitele ligi 40%.

Analüüsitud on juhtumiaastaid 2006 kuni 2016, varasemate perioodide kahjude eraldised on märgitud koondsummas. Perioodi 1993-2005 eraldiste suur maht ning neto- ja brutoeraldise erinevus tuleneb LKFi tegevusest edasikindlustusandjana, sh ka 2003-2004 andis LKF edasikindlustuslepingutest tulenevat kindlustuskatet, kuid nende aastate lepingutest LKF olulist kindlustusriski ei võtnud.

Analüüs ei hõlma kindlustuskohustuseta ja välisriigi sõidukite tekitatud kahjude eraldist summas 907,5 tuhat eurot, nende kindlustustehniline mõju tulemile ja netovarale on null.

kahjunõuded (tuhanded eurod)	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	kokku
juhtumi aastal	440	748	540	765	372	505	681	727	664	798	926	7 164
1 aasta hiljem	659	939	678	623	357	444	664	652	588	630	-	-
2 aastat hiljem	429	730	581	615	262	443	635	642	584	-	-	-
3 aastat hiljem	392	661	538	583	342	442	642	637	-	-	-	-
4 aastat hiljem	377	628	524	547	343	442	574	-	-	-	-	-
5 aastat hiljem	377	625	524	454	345	442	-	-	-	-	-	-
6 aastat hiljem	371	624	524	454	345	-	-	-	-	-	-	-
7 aastat hiljem	371	624	529	454	-	-	-	-	-	-	-	-
8 aastat hiljem	371	623	529	-	-	-	-	-	-	-	-	-
9 aastat hiljem	376	633	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
10 aastat hiljem	376	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
kahjunõuete hinnang 31.12.2016	376	633	529	454	345	442	574	637	584	630	926	6 130
makstud kahjud kuni 31.12.2016	-367	-623	-512	-454	-345	-442	-572	-636	-552	-569	-540	-5 613
eraldis 31.12.2016	9	11	17	0	0	0	2	1	32	61	386	517
1993-2005 eraldis 31.12.2016	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2 979
brutoeraldis kokku												3 496
edasikindlustusandja osa 1993-2005 eraldises 31.12.2016												271
netoeraldis kokku												3 224

Lisa 17. Rendilepingud

LKF kui rendilevõtja

LKF rentis aruandeaastal kasutusrendi tingimustel kontoriruumi. Perioodi kuludes on kajastatud kasutusrendimakseid summas 53,1 (2015: 51,6) tuhat eurot. Rendileping, mis algas 2011 septembrist ja on pikendatud (05.06.2016) kuni aastani 2021. Erakorralise ülesõtmise puhul teatatakse 30 päeva ette ning hüvitise määr on kahe kuu rendi summa (10,6 tuhat eurot), korraline ülesõtlemine ei ole võimalik.

CABAS tarkvara (Lisa 20) kasutusõiguse ja turustamise eest on aruandeaastal CAB Group AB-le makstud lepingulist litsentsitasu 324,4 (2015: 313,2) tuhat eurot. Lepingu lõpetamisel on etteteatamise tähtaeg 1 aasta (ehk 331,7 tuhat eurot).

LKF kui rendileandja

Kasutusrenditingimustes on LKF sõlminud all-litsentsi lepingud CABAS tarkvara kasutamiseks autoremondiettevõtjatega (Lisa 20). 2016. aastal on kogutud autoremondiettevõtjalt tarkvara kasutamise litsentsitasudena 79,9 (2015: 79,4) tuhat eurot. Kindlustusandjate jaoks on teenus liikmemaksu arvelt mahus 303,0 (2015: 290,9) tuhat eurot.

Lepingu lõpetamisel on etteteatamise tähtaeg 1 aasta (ehk 331,7 tuhat eurot).

Lisa 18. Tehingud seotud osapooltega

Seotud isikuteks loetakse (sulgudes vastavad tehingute aluseks olevad lepingud vms suhet reguleerivad dokumendid):

- ☞ nõukogu liikmed (nõukogu reglement)
- ☞ kindlustusseltsid (Liikluskindlustuse seadus, nõukogu otsused, edasikindlustuslepingud),
- ☞ juhtkonna liikmed (töö- ja teenistuslepingud) ning nende lähisugulased ning nendega seotud ettevõtted

Tehingud seotud osapooltega, mille puhul on olemas turg, on teostatud lähtudes tavapärastest turutingimustest, eesmärgiga tagada parim võimalik tulemus. Need tehingud, mille puhul turg puudub, on kinnitatud nõukogus.

Juhtorganid

Juhatuse liikmete lepingute alusel maksti juhatusele tasu (koos maksudega) 2016. aastal 253,3 (2015: 245,3) tuhat eurot. Nõukogu liikmetele on samal perioodil makstud tasu koos maksudega summas 18,9 (2015: 19,4) tuhat eurot. Juhatuse liikmete kompensatsiooni suurus ennetähtaegse tagasikutsumise puhul on võrdne kuue kuu tasuga.

MTÜ Eesti Kindlustusseltside Liit (EKsL)

Juhatuse liikmed Mart Jesse, Andres Piirsalu ja Lauri Potsepp on ka EKsL-i juhatuse liikmed. LKF ja EKsL tegutsevad ressursse ühiselt kasutades, millest tekib vajadus vastavate kulude jaotamiseks kahe finantseerimisallika vahel. Kulude jaotus on põhimõtteliselt läbi viidud järgnevalt:

- ☞ tööaja kasutuse hindamine ja sellele vastavad tööjõukulud;
- ☞ ülejäänud kulude jaotamine, lähtudes (rakendamise järjekorras): a) kulukandja päritolust, b) tööaja kasutuse (või vastavate tööjõukulude) proportsioonist, või c) võrdsest jagamisest.

2016 aastal on LKF ja EKsL arveldanud tegevuskulusid summas 127,5 (2015: 114,1) tuhat eurot.

Tabel 18.1 Tehingud LKFi liikmetega

saadud +, tasutud -	liikme- maksu põhiosa	liikme- maksu lisaosa e Cabas	VS haldamise tasud	muud nõuded	kahju- nõuded (sh käsitluskulu)	muud väljamaksed	2016
BTA	235 527	23 950	5 357	595	-2 512	0	262 916
COMPENSA	124 752	0	928	0	-6 100	0	119 580
DRAUDIMAS	408 482	44 835	12 770	975	-26 937	0	440 125
ERGO	695 867	51 955	0	870	-47 664	0	701 028
GJENSIDIGE	238 931	15 282	5 391	80	0	0	259 684
IF	637 435	76 803	0	460	-31 035	-591	683 073
INGES	238 036	4 591	4 941	40	-11 496	0	236 111
QBE	36 000	0	0	0	-22 865	0	13 135
SALVA	274 004	17 363	0	320	-421	0	291 266
SEESAM	250 933	27 399	5 642	140	-2 447	0	281 667
SWEDBANK	245 968	40 867	5 027	1 150	-16 548	0	276 464
kokku	3 385 935	303 046	40 056	4 630	-168 025	-591	3 565 051

saadud +, tasutud -	liikme- maksu põhiosa	liikme- maksu lisaosa e Cabas	VS haldamise tasud	muud nõuded	kahju- nõuded (sh käsitlus- kulu)	muud väljamaksed	2015
BTA	141 381	23 514	4 622	921	0	0	170 438
DRAUDIMAS*	191 414	20 689	7 398	280	-9 750	0	210 031
ERGO	453 079	48 684	3 139	1 141	-58 500	0	447 543
GJENSIDIGE	171 537	18 954	4 896	160	-10 223	0	185 324
IF	544 616	64 919	0	1 141	-36 764	-182	573 730
INGES	84 922	11 320	1 842	180	-9 177	0	89 087
PZU*	113 612	17 971	3 418	0	-16 869	0	118 132
QBE	36 000	0	0	0	-21 613	0	14 387
SALVA	206 878	17 664	0	972	-2 761	0	222 753
SEESAM	183 001	27 062	5 210	120	-7 947	0	207 446
SWEDBANK	167 735	40 131	4 269	2 143	0	0	214 278
kokku	2 294 175	290 908	34 794	7 058	-173 604	-182	2 453 149

*alates 01.06.2015 on PZU ühinenud AB "Lietuvos draudimas" Eesti filiaaliga

Tabel 18.2 Nõuded ja kohustused seotud osapooltega

	nõue 31.12.2016	kohustus 31.12.2016	nõue 31.12.2015	kohustus 31.12.2015
BTA	16 291	0	10 466	0
COMPENSA	11 738	0	6 000	0
DRAUDIMAS	35 648	0	23 065	0
ERGO	46 935	0	32 434	12 548
GJENSIDIGE	21 543	0	13 659	0
IF	49 744	1 765	41 103	1 065
INGES	20 074	1 212	13 557	952
QBE	6 000	3 961	3 000	9 696
SALVA	25 594	12 555	19 007	211
SEESAM	18 914	0	15 699	0
SWEDBANK	21 321	0	14 109	0
EKsL	28 876	2 457	9 604	0
kokku	302 678	21 950	201 703	24 472

Kohustuste hulgas on eraldiste koosseisus kajastatavaid kohustusi perioodi lõpu seisuga 19,4 (2015: 24,5) tuhat eurot.

Lisa 19. Tingimuslikud kohustused

Juhatuse liikmete kompensatsioon

Juhatuse liikmete kompensatsiooni suurus ennetähtaegse tagasikutsumise puhul on võrdne kuue kuu tasuga, seisuga 31.12.2016 oleks nimetatud summa suurus koos maksudega 111,2 (2015: 97,9) tuhat eurot.

Maksurevisjoni võimalik mõju

LKFis ei ole viimastel aastatel läbi viidud maksurevisjoni. Maksuhalduril on õigus kontrollida LKFi maksuarvestust kuni kuue aasta jooksul maksudeklaratsiooni esitamise tähtajast ning vigade tuvastamisel määrata täiendava maksusumma koos intressidega ning trahv. LKFi juhtkonna hinnangul ei esine asjaolusid, mille tulemusena võiks maksurevisjoni tulemusena tekkida LKF-il oluline täiendav maksusumma.

Lisa 20. CABAS litsentsileping

Rootsi ettevõttega CAB Group AB kehtiva taastusremondi normeerimistarkvara CABAS litsentsilepingu pikkus on kolm pluss kaks aastat (alates juuli 2013). Projekti finantseerivad tarkvara kasutavad remondiettevõtted ja kindlustusandjad, s.t liikluskindlustuse garantiifondi vahendeid selleks ei kasutata.

Sõlmitud leping annab muuhulgas LKF-ile :

- 🔗 õiguse tarkvara kasutada;
- 🔗 ainuõiguse Eesti piires tarkvara kasutusõigustele litsentse väljastada;
- 🔗 õiguse määrata Eestis litsentsi hind.

Tulenevalt lepinguga saadud õigustest ja kohustustest on lepinguline suhe CAB Group AB-ga kajastatud kasutusrendina. (vt Lisa 17)

Kogu tarkvara kasutamise kulu Eesti turul kokku oli 382,7 (2015: 370,0) tuhat eurot

- 🔗 CAB Group AB-le makstud lepingulist litsentsitasu 324,4 (2015: 313,2) tuhat eurot, koos tasutud pöördkäibemaksuga 373,4 (2015: 360,0) tuhat eurot;
- 🔗 väljaminekud kasutajate koolitusele null (2015: 0) eurot;
- 🔗 LKFi sisesed haldamiskulud 9,3 (2015: 10,0) tuhat eurot.

Lisa 21. Automaatne liikluskindlustus (ALK) ja varasem lepinguta sõidukite menetlus (LSM)

Liikluskindlustus rakendub automaatselt sundkindlustusena (automaatne liikluskindlustus), kui sõiduki suhtes on kindlustuslepingu sõlmimise kohustus täitmata. Sundkindlustuse kindlustussuhe tekib LKFi ja kindlustuskohustusega isiku vahel. Kindlustuskohustusega isikul on kohustus tasuda kindlustusmaks, LKFiil on kohustus hüvitada sundkindlustusega sõidukiga tekitatud kahju.

Kuni 30.09.2014 kehtinud liikluskindlustuse seaduse järgi algatas LKF lepinguta sõiduki menetluse, kui sõiduk oli liiklusregistris registreeritud ja selle sõiduki suhtes ei olnud mõistliku aja jooksul kindlustuslepingut sõlmitud.

Tabel 21.1. Algatatud menetlused ja esitatud nõuded

	ALK 2016	LSM 2016	ALK 2015	LSM 2015
algatatud menetlusi	53 433tk	-	34 600 tk	-
lõpetatud menetlusi, sh	51 786tk	-	26 639 tk	-
leping sõlmitud	23 294tk	-	13 588 tk	-
liiklusregistris andmed korrastatud	28 492tk	-	13 051 tk	-
esitatud nõudeid	26 443tk	-	9 356 tk	-
esitatud nõuete summa	1 700 478	-	434 684	-
laekunud nõudeid	583 262	9 301	142 953	18 505

Automaatse liikluskindlustuse ja Lepinguta sõidukite menetluse aruandeperioodi lõpu nõuetesaldo ning hinnang nõuete väärtusele on toodud Lisa 7 tabelites.

SÕLTUMATU VANDEAUDIITORI ARUANNE

mittetulundusühing Eesti Liikluskindlustuse Fond nõukogule

Arvamus

Oleme auditeerinud mittetulundusühing Eesti Liikluskindlustuse Fond (ettevõtte) raamatupidamise aastaaruannet, mis sisaldab finantsseisundi aruannet seisuga 31. detsember 2016, tulude ja kulude aruannet, rahavoogude aruannet ja netovara muutuste aruannet eeltoodud kuupäeval lõppenud aasta kohta ja raamatupidamise aastaaruande lisasid, mis sisaldavad oluliste arvestuspõhimõtete kokkuvõtet ning muud selgitavat informatsiooni.

Meie arvates kajastab lehekülgedel 6 kuni 35 esitatud raamatupidamise aastaaruanne kõigis olulistes osades õiglaselt ettevõtte finantsseisundit seisuga 31. detsember 2016 ning sellel kuupäeval lõppenud majandusaasta finantstulemust ja rahavoogusid kooskõlas rahvusvaheliste finantsaruandluse standarditega, nagu Euroopa Liit on need vastu võtnud.

Arvamuse alus

Teostasime oma auditi kooskõlas rahvusvaheliste auditeerimise standarditega (Eesti). Meile nende standarditega pandud kohustusi on täiendavalt kirjeldatud käesoleva aruande alalõigus „Vandeauditori kohustused seoses raamatupidamise aastaaruande auditiga”. Oleme ettevõttest sõltumatud kooskõlas Eesti Vabariigis raamatupidamise aruande auditile kohalduvate eetikanõuetega ja oleme täitnud oma muud eetikaalased kohustused vastavalt neile nõuetele. Usume, et auditi tõendusmaterjal, mille oleme hankinud, on piisav ja asjakohane, et olla aluseks meie arvamusele.

Muu informatsioon

Juhatus vastutab muu informatsiooni eest. Muu informatsioon sisaldab tegevusaruannet, kuid ei sisalda raamatupidamise aastaaruannet ega meie vandeauditori aruannet.

Meie arvamus raamatupidamise aastaaruande kohta ei hõlma muud informatsiooni ja me ei esita selle kohta mitte mingis vormis kindlustandvat järelust.

Seoses raamatupidamise aastaaruande auditiga on meil kohustus lugeda muud informatsiooni ja kaaluda seejuures, kas see lahkneb oluliselt raamatupidamise aastaaruandest või teadmistest, mille auditi käigus omandasime, või kas see näib olevat muul viisil oluliselt väärkajastatud. Kui me teeme oma töö alusel järelduse, et muu informatsioon on oluliselt väärkajastatud, siis oleme kohustatud sellest asjaolust teavitama. Meil ei ole sellega seoses millestki teavitada.

Juhatus ja nende, kelle ülesandeks on valitsemine, kohustused seoses raamatupidamise aastaaruandega

Juhatus vastutab raamatupidamise aastaaruande koostamise ja õiglase esitamise eest kooskõlas rahvusvaheliste finantsaruandluse standarditega, nagu Euroopa Liit on need vastu võtnud, ja sellise sisekontrolli eest, mida juhatus peab vajalikuks, et oleks võimalik koostada pettusest või veast tuleneva olulise väärkajastamiseta raamatupidamise aastaaruanne.

Raamatupidamise aastaaruande koostamisel on juhatus kohustatud hindama, kas ettevõtte suudab oma tegevust jätkata, esitada infot tegevuse jätkuvusega seotud asjaolude kohta, kui see on asjakohane, ja kasutama arvestuses tegevuse jätkuvuse alusprintsipi, välja arvatud juhul, kui juhatus kavatseb ettevõtte likvideerida või selle tegevuse lõpetada või kui tal puudub sellele realistlik alternatiiv.

Need, kelle ülesandeks on valitsemine, vastutavad ettevõtte finantsaruandlusprotsessi järelevalve eest.

Vandeaudiitori kohustused seoses raamatupidamise aastaaruande auditiga

Meie eesmärk on saada põhjendatud kindlus selle kohta, kas raamatupidamise aastaaruanne tervikuna on pettusest või veast tuleneva olulise väärkajastamiseta ja anda välja vandeaudiitori aruanne, mis sisaldab meie arvamust. Põhjendatud kindlus on kõrgetasemeline kindlus, kuid see ei taga, et olulise väärkajastamise esinemisel see kooskõlas rahvusvaheliste auditeerimise standarditega (Eesti) teostatud auditi käigus alati avastatakse. Väärkajastamised võivad tuleneda pettusest või veast ja neid peetakse oluliseks siis, kui võib põhjendatult eeldada, et need võivad üksikult või koos mõjutada majanduslikke otsuseid, mida kasutajad raamatupidamise aastaaruande alusel teevad.

Rahvusvaheliste auditeerimise standardite (Eesti) kohase auditi käigus kasutame kutsealast otsustust ja säilitame kutsealase skeptitsismi kogu auditi vältel. Lisaks:

- teeme kindlaks raamatupidamise aastaaruande pettusest või veast tuleneva olulise väärkajastamise riskid ja hindame neid, kavandame riskidele vastavad auditiprotseduurid ja teostame neid ning hangime piisava ja asjakohase auditi tõendusmaterjali, mis on aluseks meie arvamusele. Pettusest tuleneva olulise väärkajastamise mitteavastamise risk on suurem kui veast tuleneva väärkajastamise puhul, sest pettus võib tähendada salakokkulepet, võltsimist, informatsiooni tahtlikku esitamata jätmist või vääresitust või sisekontrolli eiramist;
- omandame arusaamise auditi jaoks asjakohasest sisekontrollist, et kavandada antud tingimustes asjakohaseid auditiprotseduure, kuid mitte selleks, et avaldada arvamust ettevõtte sisekontrolli tulemuslikkuse kohta;
- hindame kasutatud arvestuspõhimõtete asjakohasust ning juhatuse raamatupidamishinnangute ja nende kohta avalikustatud informatsiooni põhjendatust;
- teeme järelduse selle kohta, kas arvestuses tegevuse jätkuvuse alusprintsipi kasutamine juhatuse poolt on asjakohane ja kas hangitud auditi tõendusmaterjali põhjal esineb sündmustest või tingimustest tulenevat olulist ebakindlust, mis võib tekitada märkimisväärset kahtlust ettevõtte jätkuva tegutsemise suhtes. Kui järeldame, et eksisteerib oluline ebakindlus, siis oleme kohustatud juhtima vandeaudiitori aruandes tähelepanu raamatupidamise aastaaruandes selle kohta avalikustatud informatsioonile või kui avalikustatud informatsioon on ebapiisav, siis modifitseerima oma arvamust. Meie järeldused põhinevad kuni vandeaudiitori aruande kuupäevani hangitud auditi tõendusmaterjalil. Tulevased sündmused või tingimused võivad põhjustada seda, et ettevõtte ei jätku oma tegevust;
- hindame raamatupidamise aastaaruande üldist esitusviisi, struktuuri ja sisu, sealhulgas avalikustatud informatsiooni, ning seda, kas raamatupidamise aastaaruanne esitab selle aluseks olevaid tehinguid ja sündmusi õiglasel viisil.

Vahetame informatsiooni nendega, kelle ülesandeks on valitsemine, muuhulgas auditi planeeritud ulatuse ja ajastuse ning märkimisväärsete auditi tähelepanekute, kaasa arvatud auditi käigus tuvastatud märkimisväärsete sisekontrolli puuduste kohta.

Tallinn, 2. aprill 2017

/digitaalselt allkirjastatud/

Eero Kaup

Vandeaudiitori number 459

KPMG Baltics OÜ Audiitorettevõtja tegevusluba nr 17

MTÜ EESTI LIIKLUSKINDLUSTUSE FONDI MÜÜGITULU VASTAVALT EMTAK 2008-LE

EMTAK	Tegevusala	2016	2015
46141	Masinate, tööstusseadmete, laevade ja õhusõidukite vahendamine sh arvutite ja arvutitarkvara vahendamine	79 917	79 398
65121	Kahjukindlustus	708 982	181 715
63991	Mujal liigitamata infoalane tegevus	10 114	10 071
		799 013	271 184

PLANEERITAVAD TEGEVUSALAD AASTAKS 2017

EMTAK	Tegevusala
46141	Masinate, tööstusseadmete, laevade ja õhusõidukite vahendamine, sh arvutite ja arvutitarkvara vahendamine
65121	Kahjukindlustus
63991	Mujal liigitamata infoalane tegevus